

Analyse af mulighederne for at grønlandske adresser kan anvende det nye danske adresseregister

Udarbejdet af Devoteam for Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter i samarbejde med Grønlands Selvstyre

25. juni 2014

Indholdsfortegnelse

Forord	2
1. Ledelsesresumé	3
1.1. Synergi mellem arbejdet med grunddata i Grønland og Danmark	3
1.2. Den nuværende situation på adresseområdet i Grønland	4
1.3. Bidrag til løsningsmodel for grønlandske adresser som grunddata i det nye adresseregister	5
1.4. Muligheder og konsekvenser ved lagring af grønlandske adresser i det nye adresseregister	6
2. Baggrund og formål	10
2.1. Det danske Adresseprogram	10
2.2. Grønlandske adresser som grunddata	11
2.3. Formål med analysen	12
3. Grønlands Selvstyres målsætninger for brug af centrale registre og adresser i fremtiden	13
3.1. Målsætning for udvikling af grunddata	13
3.2. Strategiske temaer	14
3.3. Målsætning for adresseområdet	14
4. Kortlægning af den nuværende situation og praksis for brug af adresser i Grønland	17
4.1. It og data	17
4.2. Organisation	20
4.3. Lovgivning	20
4.4. Økonomi	22
5. Bidrag til løsningsmodel for lagring af grønlandske adresser i det nye adresseregister	23
5.1. Processer, der håndterer og anvender adressedata	24
5.2. Datagrundlaget for adressedata	25
5.3. Applikationer og registre, der understøtter processer	27
6. Muligheder og konsekvenser med grønlandske adresser i den nye adressedata	31
6.1. It og data	31
6.2. Organisation	34
6.3. Lovgivning	35
6.4. Økonomi	36
Bilag 1 Grunddata projekterne i Grønland	42
Bilag 2 Beskrivelse af nuværende grønlandske adressedata	45

Forord

Som led i Adresseprogrammet, der er en del af det danske Grunddataprogram, skal Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter (MBBL) sikre, at de grønlandske myndigheders brug af adresser i CPR-systemet kan fortsætte.

Grønlands Selvstyre har imidlertid meddelt MBBL, at man ønsker en bredere funderet løsning, som er på linje med det, der gennemføres grunddatamæssigt i Danmark. Det vil i givet fald indebære mulighed for, at alle grønlandske adresser kan lagres i det nye danske adresseregister. I den forbindelse lægger Selvstyret vægt på at kunne realisere gevinsterne ved en simplere og bedre dækkende adresseløsning som grundlag for digitalisering og modernisering.

For at kunne vurdere implikationerne af en eventuel beslutning om en bredere funderet løsning, har MBBL efter aftale med Grønlands Selvstyre fået udarbejdet nærværende analyse, som skal skabe klarhed om muligheder, udfordringer og konsekvenser ved at lagre grønlandske adresser i det nye adresseregister.

Rapporten forventes at kunne anvendes af Naalakkersuisut/Inatsisartut (Landsstyret/Landstinget) som en del af grundlaget for vurderingen af, hvordan grønlandske adresser bør håndteres som en del af grønlandske grunddata. Samtidig giver analysen MBBL som dansk adressemyndighed mulighed for at vurdere rammerne og de praktiske muligheder for at gennemføre et samarbejde om grønlandske adresser.

Rapporten præsenterer, som et pejlemærke for analysen, Grønlands Selvstyres målsætning for brug af centrale registre og adresser i fremtiden og dermed en kobling til det danske grunddataprogram med fokus på adresser. Rapporten gennemgår den nuværende situation med adresser i Grønland som udgangspunkt for en beskrivelse af en fremtidig løsningsmodel for lagring af adresser i det nye adresseregister. Analysen beskriver løsningsmodellens muligheder og konsekvenser i forhold til it og data, organisation, lovgivning og økonomi.

Analysen er gennemført af Devoteam for MBBL og indeholder dermed Devoteams forslag til og vurderinger af muligheder, udfordringer og konsekvenser ved at lagre grønlandske adresser i det nye adresseregister. Devoteams beskrivelse og vurderinger af de grønlandske forhold er foretaget i samarbejde med Grønlands Selvstyre, og i analysearbejdet har deltaget en repræsentant for Digitaliseringsstyrelsen i Grønland.

Såfremt der skal arbejdes videre med det grønlandske ønske om en bredere funderet løsning end dét der på nuværende tidspunkt er forudsat i Adresseprogrammet, vil de danske myndigheder for personregistrering (CPR) og virksomhedsregistrering (CVR) skulle inddrages for at sikre den tværgående sammenhæng i løsningen. Det bemærkes, at Grønlands Selvstyre allerede har kontakt til disse aktører.

Søren Rude, kontorchef
Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter
Juni 2014

1. Ledelsesresumé

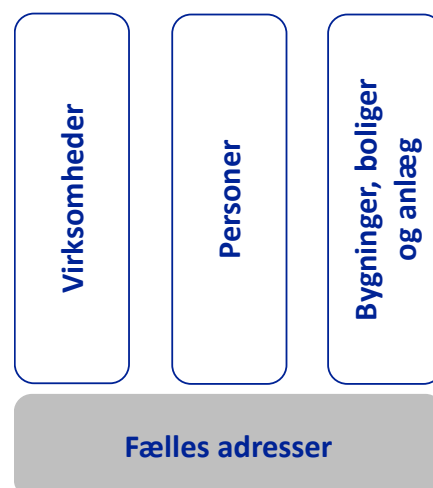
1.1. Synergi mellem arbejdet med grunddata i Grønland og Danmark

Adresseprogrammet indgår i det fællesoffentlige grunddataprogram, der blev besluttet af regeringen og kommunerne i 2012. Adresseprogrammet ledes af MBBL, som er den overordnede danske adressemyndighed.

Adresseprogrammet medfører, at registreringen af vejnavne og adresser, som i dag er fordelt på flere registre og it-systemer, forenkles og samles i *det nye adresseregister*. Da forenklingen bl.a. består i en tilpasning af CPR-systemet, og da CPR også anvendes til personregistrering i Grønland, indgår det i Adresseprogrammet at etablere en minimumsløsning for Grønland, der sikrer, at de grønlandske myndigheders brug af adresser kan fortsætte uændret. Der blev dog ikke taget stilling til udformningen af denne løsning, idet Grønlands Selvstyre skulle inddrages heri.

Grønlands Selvstyre har imidlertid meddelt MBBL, at man ønsker en bredere funderet løsning, som er på linje med det, der gennemføres grunddatamæssigt i Danmark, således at alle grønlandske adresser kan lagres i det nye adresseregister. I den forbindelse lægger Selvstyret vægt på, at kunne realisere gevinsterne ved en simplere og mere dækkende adresseløsning som grundlag for digitalisering og modernisering.

Analysens har til formål at skabe klarhed om muligheder, udfordringer og konsekvenser ved at lagre grønlandske adresser i det nye adresseregister. Analysen skal således bidrage til, at de grønlandske og danske myndigheder har et oplyst grundlag at arbejde videre på. Heri indgår en vurdering af forskelle mellem grønlandske adressedata og det planlagte nye adresseregister samt Devoteams forslag til en løsningsmodel med så små forskelle som mulig mellem grønlandske adressedata og det planlagte nye adresseregister.

Det, der har været pejlemærket for analysen, er Grønlands Selvstyres målsætning for opbygning af grunddata som fundament for udvikling af informations- og kommunikationsteknologi, der bidrager til at digitalisering er blevet den vigtigste

drivkraft i modernisering og effektivisering af myndighedernes arbejdsgange på tværs af organisationer. De tre strategiske grunddataområder i Grønland omfatter 1) Personregistrering, 2) Virksomhedsregistrering og 3) Bygnings- og anlægsregistrering.

Fælles adresser er et datasæt, der går på tværs af de tre strategiske områder som vist på figuren. Grønlandske adresser er hidtil vedligeholdt separat inden for de tre type af grunddata og i andre it-systemer, men kan med store forretningsmæssige fordele placeres i sit eget register som fælles nøgle mellem data, i arbejdsprocesser og til analyser. Det vil samtidig give mulighed for væsentlig reduktion af administrationen ved registrering og vedligehold af adresser, samt bidrage til bedre datakvalitet.

Ved samtidig at gøre grunddata tilgængelige for virksomheder og private organisationer opnås yderligere kvalitetsmæssige forbedringer og væsentlige samfundsmæssige besparelser, der vil bidrage til den generelle udvikling og velfærd.

En fremtid med grønlandske adresser, der er lagret i nyt adresseregistret vil:

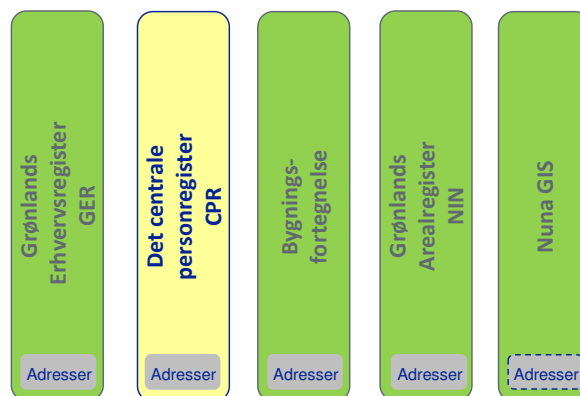
- Fortsat muliggøre anvendelse af personregistrering i CPR, hvilket har givet grønlandske borgere adgang til en række fordele, herunder senest NemID til selvbetjeningsløsninger.
- Muliggøre overgang i virksomhedsregistrering fra GER til CVR, hvilket er en forudsætning for at grønlandske virksomheder kan opnå efterspurgte konkurrencefordele, og myndighederne nemmere kan samarbejde med udlandet.
- Muliggøre lagring af grønlandske bolig- og bygningsdata i Bygnings- og Boligregistret (BBR) med henblik på forvaltning og planlægning.
- Muliggøre etablering af adresser med geografisk position, der kan indgå som del af grønlandsk spatial datainfrastruktur (SDI) i NunaGIS til bl.a. analyse, planlægning og administrativ sagsbehandling.

1.2. Den nuværende situation på adresseområdet i Grønland

Kortlægningen af den nuværende situation for anvendelse og håndtering af adresser i Grønland viser, at de i vid udstrækning bliver håndteret separat inden for hver sektor. Fastsættelsen af adresser sker i dag separat i forskellige offentlige registre uden brug af fælles adresser. Der er et vist genbrug af adresser via den mest udbredte adressekilde ved personregistreringen i CPR. Som illustreret på figuren findes bl.a. adresseangivelse i de kommunale bygningsregistre og Arealregister, Grønlands Erhvervsregister (GER), som indeholder virksomhedsadresser,

samt NunaGIS som har adresser¹ på kort med enten husnummer eller bygningsnumre for hovedparten af bygninger. I adresser bliver vejnavn/husnummer og bygningsnummer anvendt på lige fod til at identificere beliggenheden, og de har begge en stor udbredelse.

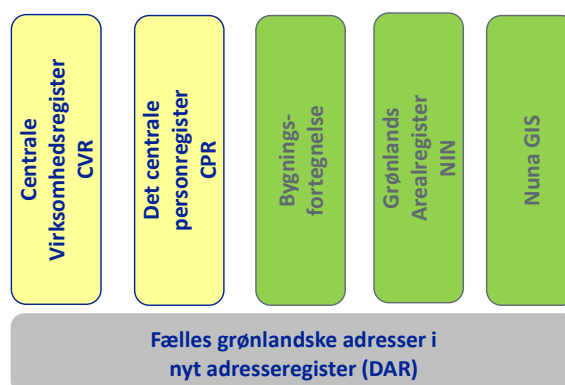
Den nuværende situation bliver understreget af, at Grønlandsk lovgivning ikke indeholder bestemmelser om styring, regulering og fastsættelse af adresser. Af Selvstyreloven fra 2009 og bemærkningerne til loven fremgår ingen dele, der vedrører adresseområdet. Dette medfører også, at der ikke findes en entydig myndighed og styring vedrørende adresser. Kommunerne varetager opgaver med registrering og vedligehold af adresser i forbindelse med både personregistrering og bygningsregistrering.

1.3. Bidrag til løsningsmodel for grønlandske adresser som grunddata i det nye adresseregister

På baggrund af analysen samt dialog med parterne foreslår Devoteam en løsning, hvor de grønlandske adresser bliver registeret som en delmængde af det nye adresseregister. Forslaget indebærer, at grønlandske adresser vil udgøre et fælles grundlag for andre grønlandske grunddata og fælles it-systemer og dermed blive anvendt af processer, der har behov for at anvende adresser, fx i kommunerne, på sundhedsområdet og hos virksomheder som Tele-Post og Nukissiorfiit.

Den primære fordel ved dette er, at der bliver sammenhæng og genbrug af fælles adresser i grunddata om virksomheder, personer, bygninger/boliger/anlæg og arealer som vist på figuren til højre. Endvidere vil Grønland kunne genbruge databaser og en del it-tjenester (grænseflader)

¹ Adresser i NunaGIS er vist med stiplede boks, da de er etableret i et pilotprojekt og ikke er ajourført.

som allerede bliver udviklet og drevet af MBBL i Danmark. Derved opnår Grønland en væsentlig besparelse i ressourcer og genbrug af viden og erfaring.

I en fremtidig løsning er det afgørende, at der bliver fastlagt en ny arbejdsproces, der *fastsætter vejnavne og adresser* fælles for alle anvendelser af adresser samt opretter vejnavne og adresser i det nye adresseregister. Den nye proces bør knyttes til eksisterende processer i kommunen, hvor der sker sagsbehandling vedrørende henholdsvis arealtildeling og byggesagsbehandling.

1.4. Muligheder og konsekvenser ved lagring af grønlandske adresser i det nye adresseregister

Såfremt det bliver besluttet at lagre grønlandske adresser i det nye adresseregister vil det give nogle muligheder og have nogle konsekvenser i både Danmark og Grønland.

På baggrund af analysen vurderer Devoteam, at den planlagte danske løsning for det nye adresseregister vil kunne bringes til at håndtere grønlandske adresser med de særlige forhold, som gælder for bygningsnummer, lokalitet og andre forhold, hvor der er forskel mellem praksis i Grønland og Danmark.

For at kunne håndtere grønlandske adresser i det nye adresseregister skal der træffes en væsentlig it-arkitekturmæssig beslutning i Adresseprogrammet. Tilpasningerne kan ske enten ved hjælp af regelstyring og konfiguration eller ved en ”kloning” af det nye adresseregister, så der bliver implementeret en særskilt version til grønlandske adresser. Selve tilpasningerne i det nye adresseregister vedrører følgende forhold:

- Skal kunne konfigureres til at anvende forskellige regler for validering af adresser.
- Skal kunne håndtere bygningsnummer som alternativ eller supplement til husnummer.
- Den grønlandske anvendelse af Lokalitet i tilknytning til vejnavn skal fortsat kunne registreres.
- Skal eventuelt have integration til andre registre end dem, som er angivet i løsningsarkitekturen for det nye adresseregister. Det kan være registre med Administrative inddelinger (fx postdistrikter), Arealtildelelse og Bygningsfortegnelse.

I Grønland skal der gennemføres en række opgaver med etablering af data og udvikling af it-løsninger målrettet anvendelser i Grønland:

- Etablering af fælles grønlandske adresser for alle husstande, virksomhed og bygninger med udgangspunktet i eksisterende grønlandske adresser fra CPR og GER. Det må forventes, at der vil være en væsentlig opgave med at forbedre kvaliteten i form af fuldstændighed og aktualitet.
- Etablering af nye og supplerende data vedrørende administrative inddelinger med bl.a. postdistrikter, kommuneinddeling, afstemningsområde og sogneinddeling.
- It-løsning med national bygningsfortegnelse.
- It-løsninger med en adresseklient, der er målrettet opgaven med at fastsætte adresser, grønlandske forhold og sprog, der kan sikre en smidig arbejds-gang for medarbejderne. Derudover en it-løsning med dialogklient, så det er nemt at indberette fejl og overensstemmelser til adressemyndigheden.
- It-løsning med en grønlandsk grunddata-infrastruktur, der gør det entydigt og nemt for brugere, registre og it-systemer at søge og hente fælles grønlandske adresser.

Den fremtidige organisation omkring adresser skal give en klar og tydelige fordeling af ansvar og opgaver. Både i forhold til interne Grønlandske forhold og i samarbejdet mellem Grønland og Danmark i relation til fælles løsninger omkring grunddata, herunder adresser.

Adresseområdet er ikke omfatter af de områder, der kan hjemtages jf. Selvstyreloven. Som grundlag for den fremtidige organisering af adresseområdet med adressemyndighed og i forhold til at fastsætte og anvende fælles adresser i Grønland er der behov for lovgivning på området. Som udgangspunkt er der to modeller for at udarbejde lovgivning om adresser i Grønland:

1. *Grønlandsk lovgivning*

Som udgangspunkt for dette skal Selvstyrets lovkontor undersøge om adresseområdet er et grønlandsk anliggende. Såfremt dette er tilfældet, skal der udarbejdes forslag til en grønlandsk adresselov, som kan fremsættes i Landstinget. Lovgivningen skal målrettes grønlandske forhold, herunder adressebetegnelse med bygningsnummer, geografiske hensyn og sammenhæng til arealtildeling og bygningsfortegnelse.

2. *Dansk lovgivning med virkning for Grønland*

Den danske lov om Bygnings- og Boligregistret (BBR) kan få virkning for Grønland med kongelig anordning. Omfanget af bestemmelser, der skal have virkning, vil afhænge af om Grønland ønsker at gøre brug af BBR til bygnings- og boligregistrering i fremtiden og skal som minimum omfatte adressebestemmelserne i § 3.

I tillæg til adresselovgivning vedrørende Grønland skal det også sikres, at lovgivningen i Danmark giver mulighed for at registrere og anvende grønlandske adresser. Det gælder i lovgivningen for BBR, herunder det nye adresseregister, hvor der skal være lovhjælp til at registrere grønlandske adresser. Det gælder ligeledes i lovgivningen for CPR og eventuelt CVR, hvor det fortsat skal være muligt at anvende grønlandske adresser i forbindelse med person- og virksomhedsregistrering.

En løsning med grønlandske adresser det nye adresseregister vil på den ene side medføre omkostninger til etablering og drift, og på den anden side en række gevinster som følge af varige effektiviseringer og kvalitetsforbedringer.

Analysen har identificeret omkostningselementer ved at gennemføre forandringen med nye løsninger og nye adressedata. Disse fremgår nedenfor. Det er uden for analysens rammer at estimere etableringsomkostningerne og kvantificere gevinsterne. Tilsvarende er de finansieringsmæssige spørgsmål ikke en del af analysen.

Projektudgifter for etablering af løsningen vil vedrøre:

- Projektomkostninger i Danmark og Grønland til projektledelse og projektaktiviteter til aftalegrundlag, lovgivning, detailanalyse, styring af udvikling af it-løsninger og etablering af data.
- Etablering af datagrundlag med adresser i Grønland, hvor Selvstyret og kommunerne i samarbejde skal etablere og kvalitetsforbedre fælles grønlandske adresser og beslægtede data.
- Tilpasning af it-løsninger i Danmark og Grønland, der omfatter det nye adresseregister og NunaGIS, samt videreudvikling af national bygningsfortegnelse.
- Datakonvertering i Grønland af nye fælles adresser til det nye adresseregister.
- It-udvikling af adresseløsning i Grønland, der omfatter adresseklient og dialogklient samt andel af udvikling af grønlandsk grunddata-infrastruktur til distribution af adressedata.

Gevinsterne, det vil sige de varige effekter af løsningen, kan være negative gevinster (fx højere permanente driftsudgifter) og positive gevinster (fx forbedret planlægning), vil vedrøre:

- Fastsættelse af adresser, der vil være en *negativ* gevinst i Grønland og som stammer fra den løbende opgave som kommunerne vil have med at fastsætte nye adresser.

- Strategiske gevinster ved sammenhængende lovgivning og fælles adresser, der vil være en *positiv* gevinst i Grønland, da adresse som grunddata er en forudsætning for modernisering og digitalisering.
- Strategiske gevinster ved grønlandske adresser i det nye adresseregister, der er en *positiv* gevinst i Danmark ved, at de store grunddataregistre CPR, CVR, BBR og Adresser fungerer efter nogenlunde samme principper i Danmark og Grønland og dermed giver smidig forvaltning af personer og virksomheder mellem Grønland og Danmark i forbindelse med fx flytninger, sundhedsopgaver og uddannelse.
- Taktiske gevinster ved fælles adresser, der er en *positiv* gevinst i Grønland, da fælles adresser i det nye adresseregister giver mulighed for bedre planlægning og koordinering via adresser på bygge-, anlægs- og infrastrukturuområdet.
- Operationelle gevinster med sparet arbejdstid, der er en *positiv* gevinst i Grønland ved, at fælles adresser giver mulighed for at optimere processer og spare arbejdstid. Det vedrører bl.a. mindre lokal fejludredning af adressedata, undgå manuelt at taste data fra indberetningsløsninger og færre fejl i adressedata i indberetningsløsninger.

2. Baggrund og formål

2.1. Det danske Adresseprogram

Adresseprogrammet², som Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter varetager ledelsen af, indgår i det fællesoffentlige grunddataprogram³, der blev igangsat i november 2012. Adresseprogrammet indebærer bl.a. at registreringen af vejnavne og adresser, som i dag er fordelt på flere registre og it-systemer, skal samles i det nye adresseregister (DAR: Danmarks Adresseregister), der skal etableres med hjemmel i BBR-loven⁴.

Adresserne i det nye adresseregister får status som ”autoritative grunddata”, hvilket betyder, at de skal fungere som en fælles facitliste for adresseoplysningerne i de øvrige offentlige grunddata, herunder CVR (Det Central Virksomhedsregister), CPR (Det Centrale Personregister) samt BBR (Bygnings- og Boligregistret) og ejendomsdata.

I dag anvender både CPR og CVR et hjælperegister til denne opgave, nemlig CPR’s Vejregister⁵. I forbindelse med Adresseprogrammet vil dette hjælperegister blive nedlagt, hvorfor det indgår som en del af programmet at sikre CPR’s og CVR’s overgang til i stedet at anvende det nye adresseregister. Det nye adresseregister indeholder tre centrale begreber:

1. Vejnavn,
2. Fysisk adgangspunkt, hvor man går ind på adressen,
3. Adressen, der består af vejnavn, husnummer samt evt. etage/dør nummer.

Gevinsterne ved simple og mere dækkende addressedata er mange. De forenklede data giver mulighed for forenklede it-systemer, ligesom det øger datakvaliteten og sikrer, at data hænger godt sammen på tværs gennem genbrug af data i fx CPR, CVR m.fl. Derigennem sikres et godt grundlag for fremtidige digitale selvbetjeningsløsninger til borgere og virksomheder. Samtidigt øges virksomhedernes konkurrencemuligheder. Endeligt opnås en entydig reference for politi, ulykkes- og kriseberedskab, som er afgørende, når uheldet er ude.

² En kort beskrivelse af adresseprogrammets mål og indhold samt øvrige centrale programdokumenter findes her: www.adresseprogrammet.dk

³ Digitaliseringsstyrelsen har ansvaret for det samlede Grunddataprogram. Oplysninger om programmets mål og indhold findes her: <http://www.digst.dk/Loesninger-og-infrastruktur/Grunddata>

⁴ LBK 160 af 5. sept. 2013: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158169>

⁵ ”CPR’s Vejregister” kaldes også ”CPR Vej”. Forskrifter findes bl.a. i CIR nr. 130 af 25. november 2002 <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=9083>.

2.2. Grønlandske adresser som grunddata

Da BBR-loven, som er lovrammen for adresseregistret, ikke gælder for Grønland, har det nye adresseregister som udgangspunkt kun arbejdet med adresser i Danmark. På folkeregisterområdet er situationen anderledes, idet Grønland i dag anvender CPR til folkeregistrering. Et af elementerne i Adresseprogrammet har derfor været at etablere en minimumsløsning, som kan sikre, at CPR fortsat kan fungere på Grønland, når registeret overgår til at anvende det nye adresseregister som grundlag.

I forbindelse med beslutningen om Adresseprogrammet blev der ikke taget stilling til udformningen af denne minimumsløsning, idet Grønlands selvstyre skulle indtages heri.

Hertil kommer at selvstyret pt. arbejder på et beslutningsnotat med fordele og ulemper ved at benytte CVR kontra det Grønlandske Erhvervsregister, GER. Såfremt det vælges at anvende CVR, vil der være behov for en tilsvarende minimumsløsning for adresser hér.

Adressebeskrivelse med vejnavn og husnummer i det nye adresseregister dækker ca. 60% af borgernes adresser i Grønland. Hertil kommer supplerende adresser, der er relevante for ø-samfund eller andre områder uden adresser, således at de f.eks. kan beskrives ved bygninger med B-numre. Dette dækker den resterende del af befolkningens adresser. Derudover er der muligheder for håndtering af yderligere specialtilfælde, som f.eks. tekniske anlæg, erhvervsejendomme mv. Endeligt indgår der ud over adresser også data om administrative inddelinger (kommuner, postnumre, mv) og stednavne (f.eks, supplerende bynavne som Nu-ussuaq i Nuuk) i det nye adresseregister.

I december 2013 har Grønlands Selvstyre (Selvstyret) meddelt MBBL, at man ønsker en bredt funderet løsning, som er på linje med det, der gennemføres grunddatamæssigt i Danmark, således at grønlandske adresser kan lagres i det nye adresseregister.

Selvstyret lægger vægt på gevinsterne ved simple og bedre dækkende adresse-data, herunder at borgerne i Grønland fortsat skal kunne anvende CPR og NemID til brug for selvbetjeningsløsninger. Derudover skal det være muligt i nær fremtid at vælge, at grønlandske virksomheder registreres i CVR og kan benytte medarbejdersignatur og andre relevante løsninger.

For Danmark vil det kunne give positive muligheder, at de store grunddataregistre CPR, CVR, BBR og Adresser fungerer efter nogenlunde samme principper i Danmark og Grønland. Eksempelvis vil det være lettere at anvende og udveksle oplysninger i forbindelse med forvaltning af personer og virksomheder mellem Grønland og Danmark ved flytning, sundhedsopgaver og uddannelse.

2.3. Formål med analysen

Før der kan træffes beslutninger om, hvorvidt Adresseprogrammets scope og løsning i forhold til Grønland skal udvides, er det nødvendigt med en samlet beskrivelse af forskelle og ligheder på adressehåndtering i Grønland i forhold til det planlagte nye adresseregister, således at det kan afklares, om og hvordan en ønsket løsning kan realiseres.

Analysens formål er således, at:

- Afdække forskelle mellem adressedata og deres håndtering i Grønland og det planlagte nye adresseregister.
- Identificere mulige fælles løsninger, der indebærer minimum af forskelle.
- Identificere muligheder, udfordringer og konsekvenser vedrørende it og data, lovgivning, organisering og økonomi.
- Bidrage til beslutningsgrundlag om Grønlands samarbejde med de danske myndigheder, der varetager de relevante grunddataopgaver. Det vil sige personregistrering (CPR), virksomhedsregistrering (CVR), Bygnings- og boligregistrering (BBR) og adresseregistrering i det nye adresseregister.

3. Grønlands Selvstyres målsætninger for brug af centrale registre og adresser i fremtiden

Dette kapitel beskriver Grønlands Selvstyres forventninger til brug af grunddata⁶ i centrale registre for registrering af person, virksomheder og bygninger/boliger og i tæt samspil hermed målsætningen om at anvende fælles adresser. Dette har til formål at give analysens *to-be* beskrivelse og dermed den overordnede målsætning for at udvikle bidrag til en fremtidig løsningsmodel for grønlandske adresser.

Målsætningen for grunddata er et vigtigt tema i den kommende digitaliseringsstrategi⁷ for Grønland som forudsætning for digitalisering, der bidrager til effektiv administration og sikker kommunikation. Bilag 1 beskriver de planlagte grunddataprojekter i Grønland og nedenfor i afsnit 3.1 og 3.2 er de strategiske elementer herfra gengivet.

3.1. Målsætning for udvikling af grunddata

Udvikling af informations- og kommunikationsteknologi har bidraget til at digitalisering er blevet den vigtigste drivkraft i modernisering og effektivisering af myndighedernes sammenhængende arbejdsgange på tværs af organisationer. Det kræver imidlertid bl.a., at grunddata kan benyttes som den fælles nøgle til at trække data fra fagsystemer og sammenstille dem på nye måder som grundlag for politiske og administrative beslutninger.

For at dette skal være muligt kræver det, at nogle afgørende grundforhold er i orden. Nedenfor er nævnt fire centrale områder, der indgår i arbejdet med grunddata og lovrammer for digitalisering:

- Lovgivning inden for håndtering af data skal være smidig og gennemskuelig og med klare regler for tilsyn af deres overholdelse. I den mere og mere globaliserede verden er det samtidig en vigtig konkurrenceparameter, at lovgivningen læner sig op ad internationale konventioner og bredt accepterede principper.
- Sikkerhed skal være et gennemgående tema i alle løsninger og bygge på solid viden om sikring af følsomme og økonomiske værdier. Det er derfor vigtigt at have et velfunderet beredskab både for at værne mod datakriminalitet og for at sikre fortsat service i tilfælde af uheld.

⁶ Grunddata er data om de grundlæggende oplysninger til brug for offentlig forvaltning: 1) Ejendomme, boliger, bygninger og adresser, 2) Personers identitet, bopæl og familieforhold, 3) Virksomheder og deres nøglepersoner, 4) Borgernes indkomst, formue og uddannelse og 5) Geografiske kortdata, landskab, miljø m.v.

⁷ Forslag til ” Digitalisering som drivkraft - Nationale digitaliseringsstrategi 2014-2017”, Naalakkersuisut (2014).

- Strategiske beslutninger skal sikre, at når der fastlægges grunddata og teknologi, giver valget samtidig en række følgeforsdele ved tilgang til en række gennemprøvede løsninger.
- Organisatoriske rammer skal sikre klart ansvar for gennemsigtighed og tilsyn med driften af de offentlige systemer, herunder især grunddata og de systemer, der skal sikre datakvalitet.

3.2. Strategiske temaer

Det overordnede tema for de strategiske tiltag inden for grunddataområdet er modernisering og effektivisering af den offentlige sektor.

Den strategiske tilgang er at bygge videre på indenlandske og udenlandske erfaringer, undersøgelser og løsninger for herigennem at opnå de mest kost-effektive løsninger.

Alle tiltag og løsninger skal opfylde krav til den videre udvikling af en sammenhængende grønlandsk lovgivning, sikre håndtering af de særlige grønlandske forhold samt sikre mulighed for grønlandsk sprog i brugergrænseflader.

De tre strategiske grunddataområder omfatter:

- Personregistrering
- Virksomhedsregistrering
- Bygnings- og anlægsregistrering

Et tværgående datasæt inden for de tre områder er adresseinformationer. De er hidtil vedligeholdt separat inden for de tre grunddata, men bør med store forretningsmæssige fordele placeres i sit eget register. Det vil give mulighed for væsentlig reduktion af administrationen ved registrering og vedligehold og bidrage til bedre datakvalitet.

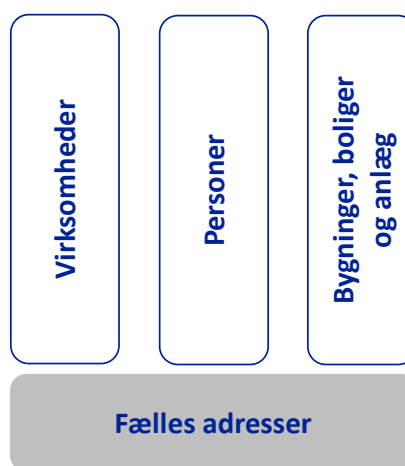
Ved at gøre grunddata tilgængelige for virksomheder og private organisationer opnås yderligere kvalitetsmæssige forbedringer og væsentlige samfundsmæssige besparelser, der vil bidrage til den generelle udvikling og velfærd.

Grunddata kan yderligere anvendes ifm. GIS søgninger og præsentationer på kort ved geokodning af adresser. NunaGIS kan have et stort potentiale ifm. med præsentation af arbejdsmarkedsrelevante informationer, sundhedsdata, mv., når disse kobles med stedfæstede grunddata.

3.3. Målsætning for adresseområdet

For at nå frem til, at fælles adresser kan udgøre en del af fundamentet for grunddata (se Figur 1) og digitalisering har Selvstyret følgende målsætninger:

- Modernisering af lovgivning og regler for brug af adressedata for smidigt at understøtte den videre digitalisering og udveksling af data med myndigheder.
- Udbygning af koordination mellem grunddata registre og de faglige ressort områder med ansvar for og interesser i de enkelte data.
- Grunddata skal kvalitetsforbedres gennem reduktion af kopidata og gennem større genbrug af data på tværs af grunddata, herunder f.eks. adresse-data.
- Simplere og mere effektiv administration i forbindelse med registrering og vedligehold af adressedata.
- Grønlandske adressedata kan lagres i det nye danske adresseregister (DAR) for brug i forbindelse med både personer (CPR), bygninger (B-nummer/BBR) og virksomheder (GER/CVR). Dette er en del af den fortsatte udvikling af grønlandske grunddata som drivkraft for bedre og billigere offentlig service til alle.

Figur 1 Fælles adresser skal i fremtiden udgøre et fælles fundament for grunddata om virksomheder, personer og bygninger/boliger.

En fremtid med grønlandske adresser, der er lagret i det nye adresseregister vil:

- Fortsat muliggøre anvendelse af personregistrering i CPR, hvilket har givet grønlandske borgere adgang til en række fordele, herunder senest NemID til selvbetjeningsløsninger.
- Muliggøre overgang i virksomhedsregistrering fra GER til CVR, hvilket er en forudsætning for at grønlandske virksomheder kan opnå efterspurgte konkurrencefordele og myndighederne nemmere samarbejde med udlandet.

- Muliggøre lagring af grønlandske bolig- og bygningsdata i Bygnings- og Boligregistret (BBR) med henblik på forvaltning og planlægning.
- Muliggøre etablering af adresser med geografisk position, der kan indgå som del af grønlandsk spatial datainfrastruktur (SDI) i NunaGIS til bl.a. analyse, planlægning og administrativ sagsbehandling.

4. Kortlægning af den nuværende situation og praksis for brug af adresser i Grønland

Dette kapitel beskriver en kort og oversigtlig kortlægning af den nuværende praksis for håndtering og anvendelse af adresser i Grønland. Dette har til formål at give analysens *as-is* beskrivelse og dermed udgangspunktet for at udvikle bidrag til en fremtidig løsningsmodel.

Sammenfattende viser kortlægningen følgende:

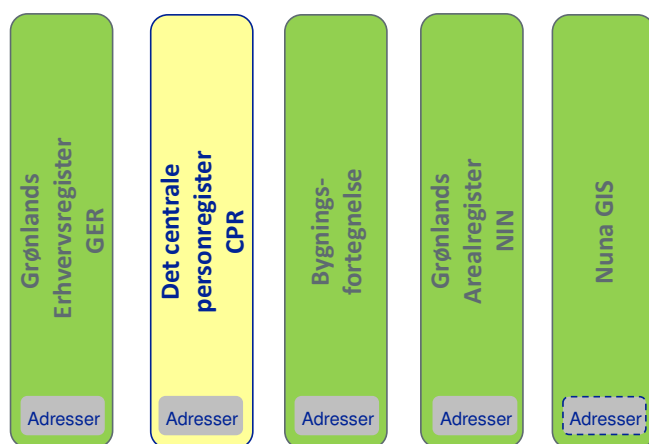
- Grønlandsk lovgivning indeholder ikke bestemmelser om styring, regulering og fastsættelse af adresse. Af Selvstyreloven fra 2009 og bemærkningerne til loven fremgår ingen dele, der vedrører adresseområdet.
- Den mest udbredte adressekilde er knyttet til personregistreringen i CPR, og den bliver distribueret sammen med persondata.
- Derudover findes der adresseangivelse i de kommunale bygningsregistre og arealregistre (B-numre og A-numre), Grønlands Erhvervsregister (GER), som indeholder virksomhedsadresser, samt NunaGis som har geokodede adresser med enten husnummer eller bygningsnumre for hovedparten af bygninger.
- I adresser bliver vejnavn/husnummer og bygningsnummer anvendt på lige fod til at identificere beliggenheden og de har begge en stor udbredelse.
- Postboks bliver anvendt i mange registre og forretningssystemer som en supplerende adresse eller til erstatning for en adresse med husnummer/bygningsnummer.
- Et samlet skøn for antal adresser i Grønland er på mellem 28.000 og 30.000 adresser.
- Der findes ikke en entydig myndighed og styring vedrørende adresser. Kommunerne varetager den operationelle registrering og vedligehold af adresser i forbindelse med personregistrering og bygningsregistrering.

4.1. It og data

I dag sker fastsættelsen af adresser i forskellige offentlige registre uden brug af fælles adresser som vist på Figur 2. Der fastsættes således grønlandske adresser i:

Det Centrale Personregister (CPR)	Dansk register med danske, grønlandske og færøske personer. Bliver ajourført af kommunerne via klienten CPRajour. Indeholder også CPR 's vejregister med vejnavne og administrative inddeling (distrikter).
Grønlands Erhvervsregister (GER)	Grønlandsk register med grønlandske virksomheder. Bliver ajourført af Skattestyrelsen (AKA). Modtager persondata fra CPR og registrerer egne virksomhedsadresser.
Grønlands Arealregister (NIN)⁸	Grønlandsk register med arealtildelinger. Bliver ajourført af kommunerne via NIN-klient i NunaGIS.
Bygningsfortegnelse	Grønlandsk register med bygningsfortegnelse. Bliver ajourført af kommunerne via den kommunale administrative it-løsning Winformatik eller i lokale regneark. NunaGIS indeholder en bygningsfortegnelse som indeholder data fra de kommunale Bygningsregistre.

Der findes ingen systematisk geografisk stedfæstelse af adresser i overstående registre. ASIAQ har dog i 2012 gennemført pilotprojekt med stedfæstede adresser i NunaGIS baseret på oplysninger fra CPR, bygningsfortegnelsen (B-nummer) og tekniske kort. Dette projekt oplyser at have stedfæstet ca. 90% af adresserne med enten husnummer eller bygningsnummer i Grønland.

Figur 2 Fastsættelsen af adresser sker i dag separat i forskellige offentlige registre uden brug af fælles adresser. Adresser i NunaGIS er vist med stiplede boks, da de er etableret i et pilotprojekt og ikke er ajourført.

Adressedata bliver anvendt i en række forskellige opgaver hos både kommuner, Selvstyret og andre virksomheder. Her indgår adressedata i forskellige it-systemer. De væsentligste anvendelser af adressedata hos forskellige aktører er:

⁸ Kun arealtildelinger med bygninger bliver tilknyttet en adresse.

Kommunerne	Folkeregisteropgaver: Flytning, bopælsattest m.m. Sociale opgaver: Fx boligydelse. Institution og Skole. Teknik og Miljø: Fx arealtildeling, byggetilladelse, renovation. Overstående opgaver bliver understøttet af KIMIKS kommuneløsning Winformatik, der anvender data/oplysninger fra CPR om person og adresser. Valg (udskrivning af valgkort og afstemningsdistrikter i selvstændigt KIMIK system).
Selvstyret	Skattestyrelsen (Anvender data/oplysninger fra CPR om person og adresser). Sundhedsvæsenet (Anvender data/oplysninger fra CPR om person og adresser). Lønssystemet i Økonomi og Personalestyrelsen (ASA).
TelePost	Har to forskellige typer af kunder: post og telefoni/ADSL. Har pt. ikke kobling til CPR, men planlægger at anvende kobling til CPR og GER.
Nukissiorfiit	El- og vandforsyning. Anvender data/oplysninger fra CPR om person og adresser.
Politi og beredskab	Anvender CPR opslag via Politiet it-systemer og har dermed adgang til bopælsadresser.
Grønlandsk Statistik	Statistik baseret på adresser fra CPR og GER.
ASIAQ	Driver det fælles grønlandske NunaGIS for Selvstyret. Indeholder ikke et adresseregister med geografisk stedfæstelse som bliver vedligeholdt. Der er dog gennemført forsøg med stedfæstede adresser i NunaGIS baseret på oplysninger fra CPR og tekniske kort. Indeholder vejnavne som tekstobjekt i digitalt kort uden reference til vejmidteobjekt (vejens udstrækning). Systemplatform for Grønlands Arealregister (NIN). Indeholder samlet bygningsfortegnelse som kopidata. Det er uklart om den bliver ajourført.

Traditionelt har adresseangivelse været knyttet til bygningsnummeret, som er til-
delt af den enkelte kommunale administration. I de større byer er adresseangivel-
sen med tiden blevet sammenlignelig med adresseangivelse i de nordiske lande
med angivelse af vejnavn og husnummer. Bygningsnummer bliver således an-
vendt på lige fod med husnummer de steder, hvor der ikke er fastsat en adresse
med husnummer, hvilket er meget udbredt.

Bilag 2 indeholder en beskrivelse af nuværende grønlandske addressedata med ek-
sempler.

På baggrund af optællinger fra CPR og GER er det muligt, at skønne antallet
adresser i Grønland ud fra:

- Antallet af husstande svarer til antallet af beboede boliger. Ifølge Grøn-
lands Statistik er antallet af husstande opgjort til 22.310 pr. 1. januar 2014.
Hertil kommer antallet af eventuelt tomme boliger.
- Antallet af driftsenheder i GER svarer til steder, hvor fra der drives virk-
somhed. En del af disse vil typisk også huse den juridiske enhed for virk-

somheden. En optælling af fra GER primo maj 2014 viser, at der er 7.666 aktuelle driftsenheder.

For nogle adresser vil der være sammenfald mellem en bolig og en driftsenhed til en virksomhed. Devoteams skøn for antal adresser i Grønland vil derfor være mellem 28.000 og 30.000 adresser.

4.2. Organisation

I dag findes ikke en entydig myndighed og styring vedrørende adresser. Hverken selvstændigt eller som del af et forvaltningsområde. Dette hænger sammen med, at adresser bliver håndteret individuelt i de forskellige registre og it-systemer. Men de kommunale borgerservices og tekniske afdelinger varetager den operationelle registrering og vedligehold af adresser ifm CVR og bygninger.

Nedenstående oversigt viser de offentlige og private aktører som har en særlig rolle og interesse i forhold til styring og fælles anvendelse af adresser:

Digitaliseringsstyrelsen i Departementet for Finanser og Indenrigsafførelser	Ansvarlig for henholdsvis IKT- og digitaliseringsstrategi, der bl.a. omhandler grunddata (person, virksomhed, bygning), som er grundlag for digitalisering og har dermed en væsentlig interesse i entydige og fælles adresser. Varetager koordination med den danske Digitaliseringsstyrelse og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter vedrørende bl.a. grunddata.
Landsplanafdelingen i Departementet for Boliger	Forvalter areal- og planloven, herunder arealtildeling. Afdelingen har det departementale ansvar for ASIAQ, herunder NunaGIS.
Skattestyrelsen i Departementet for Finanser og Indenrigsafførelser	Varetager driftsopgaverne på skatte-, afgifts- og inddrivelsesområdet. Har opgaven med drift og udvikling af Grønlands Erhvervsregister (GER), samt ajourføring af data i dette.
Kommunerne inkl. KANUKOKA	Har opgaven med at vedligeholde adresser i forbindelse med personregistrering, flytning, bopælsattest, samt bygningsnummer i forbindelse med byggesagsbehandling.
ASIAQ	Selvstyrejet virksomhed, der bl.a. varetager drift og udvikling af NunaGIS. Systemplatform for Arealregistret (NIN) og har bl.a. gennemført pilotprojekt med stedfæstelse af adresser.
KIMIK IT	Privat virksomhed, der er leverandør af it-systemer til kommunerne og Selvstyret og distributør af bl.a. CPR data.

4.3. Lovgivning

Gennemgangen af grønlandske lovgivning viser, at der i en række love henvises til adresser uden dog at specificere nærmere, hvilke formelle krav, der er til adressen. På linje med en række lande er adressebegrebet udviklet i sammenhæng med

postlevering, og offentlig administration. Som understregning af dette er seneste postlov, Lov nr. 3 af 15. april 2011 om post, der bl.a. regulerer POST Greenlands beforderingspligt, omdelingspligt.

Af anden lovning, hvor adresseområdet kunne være reguleret har analysen undersøgt følgende:

- Lov nr. 17 af 17. november 2010 om planlægning og arealanvendelse, der bl.a. regulerer arealtildeling
- Lov nr. 13 af 26. maj 2010 om byggeri
- Bekendtgørelse nr. 13 af 18. august 2006 om bygningsmyndigheden
- Bekendtgørelse nr. 9 af 24. juni 2011 om POST Greenlands beforderingsforpligtelse og eneret m.v., der bl.a. regulerer regler for opstilling af brevkasser
- Bekendtgørelse nr. 22 af 3. december 2003 om Det Grønlandske Erhvervsregister (GER), hvor det er specificeret, at virksomhedsadressen skal registreres for juridiske enheder i GER

Dertil kommer, at en række love på bl.a. skatteområdet og det sociale område nævner, at adressen eller folkeregisteradressen skal oplyses ved ansøgning o.lign.

Selvstyreloven angiver i bilag de sagsområder som kan overgå til selvstyret. Af bilagsoversigten og af bemærkningerne til loven fremgår ingen områder, der vedrører adresseområdet.

Ud over de grønlandske love har CPR-loven virkning for Grønland som følge af anordning 1198 om ikrafttræden for Grønland af lov om Det Centrale Personregister. I lov om Det Centrale Personregister (CPR) reguleres personregistrering i Grønland og Danmark og herunder som noget væsentligt personers tilknytning (folkeregistrering) på den adresse, hvor vedkommende faktisk bor eller opholder sig. Derved spiller adressen en central rolle i en række af bestemmelserne i loven.

I den danske lov om bygnings- og boligregistrering (BBR loven), som er gældende i Danmark og som kan sættes i kraft i Grønland ved kongelig forordning reguleres adresseområdet for Danmark i § 3a - 3g.

I forbindelse med digitaliseringen i Grønland – og særligt hvis der vælges at lagre adressedata i det nye adresseregister – vil det være hensigtsmæssigt at benytte de danske paragrafer som inspiration.

Derudover kan det konstateres, at de eksisterende love i Grønland benytter adressebegrebet uden nærmere definition, hvorfor det ikke vurderes nødvendigt at foretage ændringer/tilføjelser i en eller flere af ovenstående lovgivninger.

4.4. Økonomi

Det har ikke været muligt inden for rammerne af denne analyse at foretage en egentlig analyse af økonomien forbundet med anvendelse og håndtering af adresser, da det er spredt på mange aktører og anvendelser jf. ovenstående.

I stedet indeholder analysen en overordnet kortlægning af de væsentligste anvendelser af adressedata hos forskellige aktører (i afsnit 4.1), hvilket synliggør den vigtige rolle adressedata har. Det er Devoteams erfaring, at der normalt vil være et spild af tid hos både myndigheder og virksomheder som følge af dårlige adresser og manglede genbrug af fælles adresser. Dette skyldes:

1. At offentlige myndigheder vedligeholder adresser som del af flere forskellige registre og it-systemer (CPR, GER, NIN).
2. Tidsforbrug til at rette fejl og udrede problemer (fx rettelser og tilføjelser til lokal database, fejlmelding o.l.), fordi der ikke anvendes fælles og autoritative adressedata.
3. At offentlige myndigheder bruger tid til manuelt at indtaste indkommende adresseoplysninger i sagsbehandlingssystemet i stedet for at overføre det digitalt eller med få tastetryk.
4. At offentlige myndigheder bruger tid til at håndtere fejl og usikkerheder i den indberettede adresse på blanketter og digitale indberetningsløsninger, fordi brugeren eller løsningen ikke kan sikre, at adressen er valid.

I forhold til punkt 3 og 4 giver antallet af ansøgninger og anmeldelser til det offentlige, hvor borger eller virksomhed skal oplyse adressen en indikation af opgavens størrelse. Devoteam har tidligere kortlagt offentlige serviceopgaver i 2007⁹ og opgjorde bl.a. antallet af ansøgninger om boligsikring og børnetilskud, samt flytteanmeldelser og udstedelse af bopælsattest til i alt ca. 90.000 pr. år. I alle disse ansøgninger og blanketter indgår adressen, og hvis der er fejl i en adresse, bliver der erfaringsmæssigt yderligere anvendt 5 til 10 minutter til at håndtere hver fejl.

⁹ Devoteams rapport om ”Bedre borgerservice og enklere administration” for Grønlands Hjemmestyre og KANUKOKA (2007).

5. Bidrag til løsningsmodel for lagring af grønlandske adresser i det nye adresseregister

Dette kapitel beskriver Devoteams forslag til elementer i en løsningsmodel for hvordan grønlandske adresser kan indgå i det nye adresseregister. Forslaget er baseret på en analyse af hvad der skal til for at kunne realisere Selvstyrets målsætninger for brug af adresser i fremtiden. Forslaget er baseret på kortlægningen af de nuværende forhold og viden om det nye adresseregister, som dels fremgår af dokumentationen fra adresseprojektet og dels er indhentet fra videnspersoner i MMBL.

Elementerne i løsningsmodellen er beskrevet overordnet i forhold til, hvad der skal etableres i en grønlandsk kontekst vedrørende:

- Processer, der håndterer og anvender adressedata
- Datagrundlaget med adressedata
- Applikationer og registre, der understøtter processer

Afledte konsekvenser af løsningsmodellen, herunder for danske forhold er beskrevet i kapitel 6.

Udgangspunktet for en fremtidig løsningsmodel er en fortsat brug af en hybrid-løsning for adressefastsættelse som enten kan bestå af *husnummer og/eller bygningnummer*.

En fremtidig løsningsmodel skal understøtte følgende grønlandske anvendelser jf. kortlægning af nuværende situation og praksis (kapitel 3):

- Vedligeholdelse af adresser hos myndighederne med hensigtsmæssige arbejdsgange og it-system understøttelse
- Adresser til person-, virksomheds- og boligregistrering
- Adresser til andre væsentlige fælles registre, systemer eller statistisk formål
- Udstilling af adresser til offentlige og private myndigheder

En fremtidig løsningsmodel skal tillige understøtte følgende danske forhold:

- Anvendelse af det nye adresseregister til lagring af grønlandske adresser. Eventuelt med nødvendige tilpasninger i datamodel.
- Implementering af grønlandske adresser i det nye adresseregister skal være koordineret med planen for Grunddataprogrammets Adresseprogram.

5.1. Processer, der håndterer og anvender adressedata

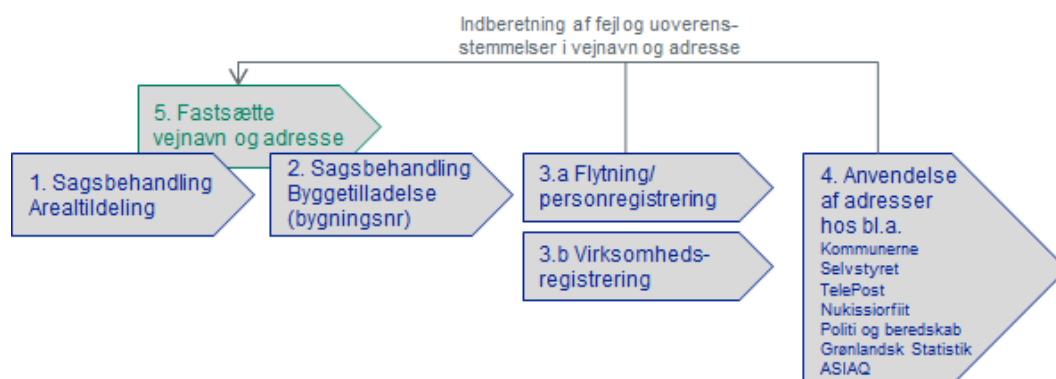
Analysen har identificeret fire overordnede processer, der håndterer og anvender adressedata i grønlandske kommuner (se Figur 3):

1. Sagsbehandling Arealtildeling.
2. Sagsbehandling Byggetilladelse, herunder tildeling af bygningsnummer.
3. Ajourføre grunddata om personer og virksomheder i forbindelse med personregistrering, flytningen og registrering af virksomheder.
4. Anvendelse af adresser hos offentlige myndigheder og virksomheder.

I dag sker tilknytning og fastsættelse af adresser isoleret i hver proces i tilknytning til den pågældende opgave og it-system, fx personregistrering i CPR-ajour.

I en fremtidig løsning er det afgørende, at der bliver fastlagt en ny proces (nummer 5 på Figur 3), der *fastsætter og vejnavne og adresser* fælles for alle anvendelser af adresser og opretter vejnavne og adresser i et fælles adresseregister. Som vist på figuren bør den nye proces til at fastsætte vejnavne og adresser ske i tilknytning til eksisterende processer i kommunen, hvor der sker sagsbehandling vedrørende henholdsvis arealtildeling og byggesagsbehandling.

Det er samtidig vigtigt, at der er en praksis for, at de processer, der ajourfører grunddata om person og virksomhed, og som anvender adresser, har nem mulighed for at indberette fejl og uoverensstemmelser i vejnavn og adresse til kommunen, der fastsætter og vedligeholder disse.

Figur 3 Diagram, der viser overordnede processer i relation til at fastsætte og anvende adresser. Proces nummer 5 (vist med grøn) er forslag til ny proces til at fastsætte vejnavne og adresser til tilknytning til eksisterende processer.

5.2. Datagrundlaget for adressedata

Forslaget er, at det fremtidige datagrundlag for fælles grønlandske adresser i størst muligt omfang følger den datamodel, der er fastlagt i det danske Adresseprogram, og som er beskrevet i begrebsmodel til målarkitekturen for ”Delprogram 2: Effektiv genbrug af grunddata om adresser, administrative inddelinger og stednavne”¹⁰ og i informationsmodel til løsningsarkitekturen for det nye adresseregister¹¹.

Datamodellen indebærer nogle principper for fastsættelse af adresser:

- En adresse skal være entydig inden for henholdsvis et postdistrikt og en kommune.
- En adresse er knyttet til en bygning såfremt denne findes
- En adresse skal være knyttet til administrative inddelinger med postdistrikter, m.m.

Kortlægningen viser, at der er nogle grønlandske forhold vedrørende adresser, som har stor udbredelse, og som har væsentlig betydning for at fastsætte og anvende adresser. Derfor skal datamodellen for det nye adresseregister på visse punkter tilpasses, så den kan håndtere nødvendige og særlige grønlandske forhold ved adresser.

Tilpasningerne vedrører:

- At bygningsnummer skal kunne fungerer som alternativ for husnummer. I forhold til informationsmodellen for det nye adresseregister peger analysen på, at der findes to modeller for at håndtere dette
 1. Bygningsnummer bliver indberettet i felt til husnummerbetegnelse
 2. Adressen er knyttet til bygningsobjekt, hvor bygningsnummer er registeret og som betyder, at det kan udstilles til adressebetegnelse, hvor bygningsnummer indgår.
- At lokalitet i tilknytning til vejnavn fortsat skal kunne registreres. I forhold til informationsmodellen for det nye adresseregister peger analysen på, at lokalitet kan registreres som en administrativ inddeling med begrebet ”Supplerende bynavn”.

¹⁰ Målarkitektur: http://grunddata-ejendom-adresse.dk/file/375619/maalarkitektur_v1_0_gd2_adr.pdf

Begrebsmodel: http://grunddata-ejendom-adresse.dk/file/375623/gd2_maalarkitektur_bilag_b_begrebsmodel_v1_0_.pdf

¹¹ Informationsmodel: http://grunddata-ejendom-adresse.dk/file/451844/adrreg_loesningsarkitektur_bilagb.pdf

To andre forhold som er udbredt ved fastsættelse og angivelse af adresse i Grønland er *stedreference* som beskriver bygningsformål, historisk anvendelse og *postboksnummer*. Analysen peger på, at disse to typer af adresseoplysninger fremover ikke bliver registreret som en del af den fælles og officielle adressebetegnelse. Stedreferencen er kendetegnet ved at den er meget historisk og lokalt betinget og derfor har begrænset universel anvendelse. Postboksnummer bliver primært anvendt i relation til postforsendelse og postomdeling og bør derfor alene registreret i it-systemer, hvor formålet er at kunne registrere og styre forsendelser til en postmodtager.

5.2.1. Etablering af datagrundlag med fælles grønlandske adresser

Udgangspunktet med eksisterende grønlandske adresser, der skal udgøre datagrundlagt for fælles grønlandske adresser vil være baseret på adresser fra CPR og GER. Det må forventes, at der vil være mangler, fejl og uoverensstemmelser i eksisterende data. Derfor forestår en væsentlig opgave med at forbedre kvaliteten i form af fuldstændighed og aktualitet. Disse opgaver vil med fordel kunne opdeles i flere trin.

Trin 1: Konsolidering af adresser

Etablere et samlet adresseregister baseret på adresseoplysninger fra CPR og GER. Eventuel mulighed for at sammenstille adresser med adresser fra installations-/kundedata fra Tele-Post og Nukissiorfiit (forsyning) med henblik på kvalitetsforbedring. I den forbindelse skal det også sikres, at alle adresser (husnummer / bygningsnummer) er tilknyttet en vej i byer, og at adresser (husnummer / bygningsnummer) som minimum tilknyttes en "fællesvej" (ø-løsningen) i bygder.

Trin 2: Geokodning af adresser

Opgaven vedrører at fastsætte adgangspunkt for alle adresser ved en geokodning (stedfæstelse). ASIAQ har i 2012 gennemført et pilotprojekt, hvor de har foretaget en foreløbig og maskinel baseret geokodning af adresser, hvilket de skønner at omfatte ca. 90 % af alle adresser. Dette datagrundlag med geokodede adresser bør genbruges og udgøre et udgangspunkt.

Trin 3: Sammenhæng til administrativ inddeling

Opgaven vedrører at etablere geografiske områder, der definerer de nuværende administrative inddelinger i CPRs vejregister. En del af opgaven er at kontrollere, at nuværende adressers tilknytning til administrative inddelinger er korrekt.

Trin 4: Supplering med nye adresser

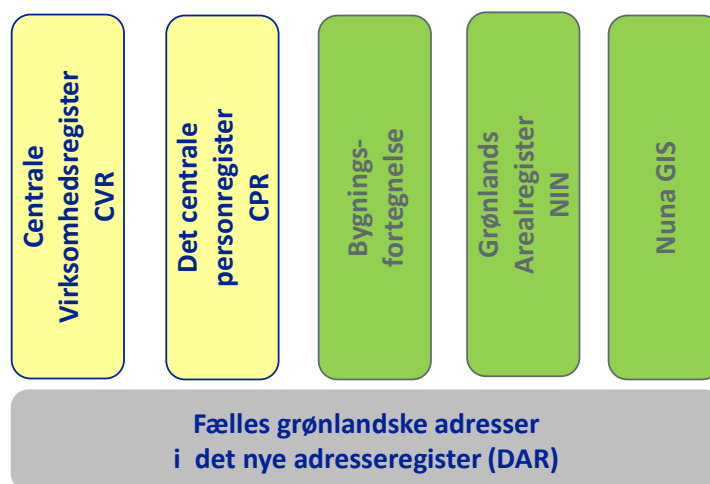
Opgaven vedrører at supplere med flere adresse for områder og bebyggelsestyper, hvor der er i dag typisk er fastsat få adresser. Det drejer sig fx om adgangsadresser til bygningskomplekser med flere boligenheder, store institutioner og virksomhedskomplekser med flere virksomheder og produktionsenheder.

Trin 5: Datakonvertering til ny datamodel i det nye adresseregister

Maskinel konvertering af konsoliderede grønlandske adresser efter trin 1 til 3 til ny datamodel i det nye adresseregister. Denne konvertering vil også inkludere manuelle opgaver med dataopretning efter prøvekonvertering.

5.3. Applikationer og registre, der understøtter processer

I den foreslåede løsning vil grønlandske adresser bliver registeret som en delmængde af det nye adresseregister (DAR), hvilket giver en række muligheder og fordele. Den primære er, at der bliver sammenhæng og genbrug af fælles adresser i grunddata om virksomheder, personer, bygninger/boliger/anlæg og arealer, som vist på Figur 4. Endvidere vil Grønland kunne genbruge databaser og en del it-tjenester (grænseflader), som allerede bliver udviklet og drevet af MBBL i Danmark. Derved opnår Grønland en væsentlig besparelse i ressourcer og genbrug af viden og erfaring.

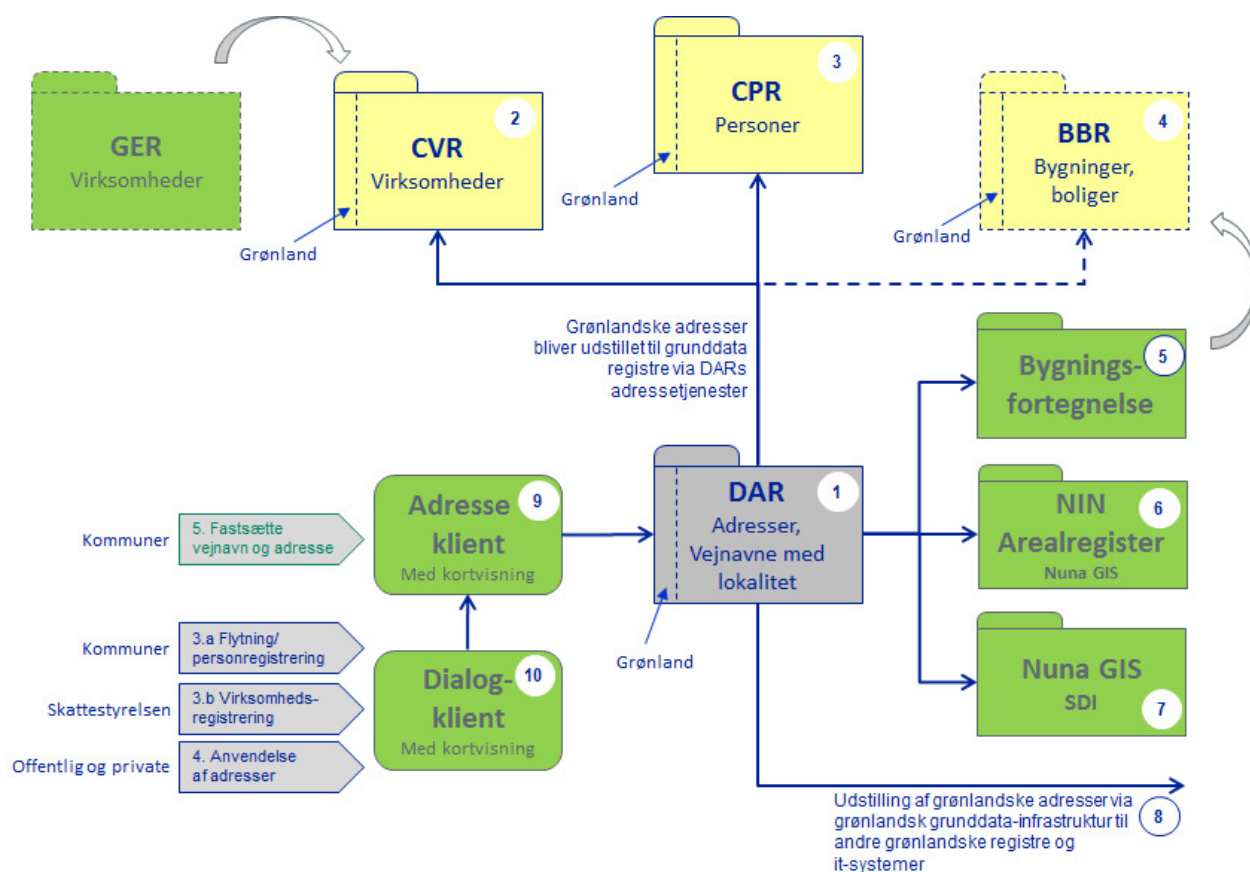
Figur 4 Forslag til fremtidig løsning med grønlandske adresser, der er registreret i Danmarks Adresseregister og dermed udgør et fælles adressegrundlag for andre grunddata og fælles it-systemer.

Målet er, at data om grønlandske vejnavne og adresser:

- Er til rådighed for grønlandsk grunddataregistrering af virksomheder i CVR (som afløser for GER), personer i CPR (som i dag) og med mulighed for fremtidig registrering af bygninger, boliger og anlæg i BBR.

- Bliver anvendt af processer og it-systemer i Grønland, der har behov for at anvende adresser, fx i kommunerne, på sundhedsområdet og hos virksomheder som Tele-Post og Nukissiorfiit.
- Bliver vedligeholdt af ny fremtidig proces, der har til formål at fastsætte vejnavne og adresser.

Diagrammet på Figur 5 viser forslag til løsning, hvor der bliver skabt sammenhæng mellem danske grunddataregistre (vist med gult) og grønlandske registre og applikationer (vist med grønt). Dette med henblik på at kunne genbruge fælles data om grønlandske vejnavne og adresser og understøtte de processer, som håndterer og anvender adresser jf. afsnit 5.1.

Figur 5 Diagram, der viser løsningskoncept, hvor der bliver skabt sammenhæng mellem grønlandske adresser i det nye adresseregister (DAR), danske grunddataregistre (vist med gult) og grønlandske registre og applikationer (vist med grønt).

Løsningsforslaget er baseret på størst mulig genbrug af registre og it-tjenester, der bliver udviklet som en del af det danske grunddataprogram, og som er beskrevet i

målarkitekturen¹² for Adresseprogrammet og løsningsarkitekturen¹³ for det nye adresseregister (DAR). I nedenstående er elementerne i den foreslåede løsning beskrevet med nummerhenvisning til diagrammet på Figur 5.

Den foreslåede løsning skal sikre, at alle registre og andre it-systemer anvender det samme og fælles adressegrundlag, der bliver vedligeholdt af kommunerne.

Med fælles grønlandske adresser i DAR (1) vil de være til rådighed for og kunne genbruges i forhold til andre grunddataregistre:

- CVR (2) i forbindelse med registrering af grønlandske virksomheder som erstatning for det nuværende GER.
- CPR (3) i forbindelse med personregistrering og flytning, når CPR overgår til brug af adresser fra DAR i stedet for egne adresser.
- En mulighed er kommende registrering af bygning, boliger og andre anlæg i BBR (4) som erstatning for og udvidet registrering i forhold til den nuværende registrering i bygningsfortegnelsen i hver kommune.

Grønlandske adresser bliver udstillet til grunddataregistrene via DARs adressesjetjener.

Registrering af Grønlandske adresser i DAR vil sikre entydig sammenhæng til og genbrug af adresser i forhold til

- Bygninger i en samlet national bygningsfortegnelse (5), baseret på kommunernes bygningsregistrering.
- Arealtildelinger, der kan relateres til en adresse i NIN/Arealregistret (6) for de arealtildelinger, hvor det giver mening.
- NunaGIS (7) som den grønlandske spatiale datainfrastruktur (SDI).

Andre grønlandske registre og it-systemer vil kunne anvende fælles grønlandske adresser via en grønlandsk grunddata-infrastruktur, der gør det entydigt og nemt at søge og hente grønlandske adresser (8). Adressesjetjenerne skal tilbyde både opslag (fremsøgning/visning) og hentning for enkeltadresser og hentning af flere adresser ud fra søgekriterie til fx download.

Kommunerne, som vil være adressemyndighed, skal fastsætte adresser og vejnavne i tilknytning til deres myndighedsopgaver på teknik og miljøområdet. Denne

¹² Målarkitektur for Adresseprogrammet: http://grunddata-ejendom-adresse.dk/programdokumentation_adresse

¹³ Løsningsarkitektur for DAR: <http://grunddata-ejendom-adresse.dk/loesningsarkitektur>

opgave skal være understøttet af en it-løsning med en adresseklient (9), der er målrettet grønlandske forhold og sprog og som kan sikre en smidig arbejdsgang for medarbejderne. It-løsningen til adresseklienten kan blive realiseret på forskellige måder:

- Udvikling af ny selvstændig applikation
- Applikation/modul til NunaGIS tilsvarende det, som findes til NIN Arealregister
- Applikation/modul i forbindelse med vedligeholdelse af bygningsfortegnelse i Winformatik

Brugere af adresser skal have en nem mulighed for at kunne indberette fejl og overensstemmelser til adressemyndigheden, hvilket bør kunne ske på en digital og systematisk form via fx en dialogklient (10).

Til udvikling af en adresseklient og dialogklient kan der hentes inspiration i de løsninger, der er udviklet i forbindelse med det danske grunddataprogram.

6. Muligheder og konsekvenser med grønlandske adresser i den nye adresseløsning

Dette kapitel beskriver de tekniske, organisatoriske, lovgivningsmæssige og økonomiske muligheder og konsekvenser i forhold til en fremtidig adresseløsning i Grønland, der er baseret på det bidrag til løsningsmodel, der er beskrevet i det foregående kapitel.

Beskrivelsen af muligheder og konsekvenser er opdelt på grønlandske og danske forhold og er foretaget i forhold til:

1. It og data
2. Organisation
3. Lovgivning
4. Økonomi

6.1. It og data

Danske forhold

Devoteam vurderer, at den planlagte løsning for det nye adresseregister (DAR) vil kunne bringes til at håndtere grønlandske adresser med de særlige forhold, som gælder vedrørende bygningsnummer, lokalitet og andre forhold, hvor der er forskel mellem praksis i Grønland og Danmark.

For at kunne håndtere grønlandske adresser i DAR skal der træffes en væsentlig it-arkitekturmæssig beslutning i Adresseprogrammet om, hvordan tilpasningerne skal implementeres i DAR. Der er to principielle veje at gå:

1. Tilpasning i DAR sker ved regelstyring, særlig regler for validering af grønlandske adresser og konfiguration af DAR eller
2. Tilpasning sker ved en kloning af DAR, så der bliver implementeret en særskilt version til grønlandske adresser.

Tilpasningerne i DAR vedrører i hovedtræk følgende forhold:

- DAR skal kunne konfigureres til at anvende forskellige regler for validering og det skal være styret af, hvilken kommune der skal ajourføre data.
- DAR skal kunne håndtere bygningsnummer som alternativ eller supplement til husnummer. I forhold til informationsmodellen for DAR peger analysen på, at der findes to modeller for at håndtere dette
 - Bygningsnummer bliver indberettet i felt til husnummerbetegnelse

- Adressen er knyttet til bygningsobjekt, hvor bygningsnummer er registeret og som betyder, at det kan udstilles til adressebetegnelse, hvor bygningsnummer indgår.
- Den grønlandske anvendelse af Lokalitet i tilknytning til vejnavn skal fortsat kunne registreres. I forhold til informationsmodellen for DAR peger analysen på, at lokalitet kan registreres som en administrativ inddeling med begrebet "Supplerende bynavn".
- DAR skal kunne håndtere særlige regler for validering af grønlandske adresser i forhold til følgende:
 - Karensperiode i forbindelse med oprettelse af nye vejnavne og validering af stavmåde.
 - Entydighedskontrol af vejnavn
 - Entydighedskontrol af bygningsnummer
- DAR skal eventuelt have integration til andre registre end dem, som er angivet i løsningsarkitekturen. Det kan være Administrative inddelinger (fx postdistrikter), Arealtildelelse og Bygninger (byggningsfortegnelse).

Forudsætningen for at kunne udvikle grønlandske slutbrugerklinter til adressehåndtering er, at de implementerede services til DAR har en fuld serviceunderstøttelse af alle funktioner i DAR med hensyn til søgning, oprettelse, læsning, opdatering og sletning af data.

I forbindelse med grønlandske adresser i DAR skal snitfladen mellem DAR og henholdsvis CPR's og CVR's kommende anvendelse af adresse fra DAR analyseres nærmere. Der vil være behov for, at snitfladen kan håndtere adresser med bygningsnummer og for, at validering i CPR og CVR tager højde for at en adresse kan være uden husnummer og i stedet for have bygningsnummer.

Grønlandske forhold

Der skal ske etablering af fælles grønlandske adresser for alle husholdninger, virksomheder og bygninger med udgangspunktet i eksisterende grønlandske adresser fra CPR og GER. Det må forventes, at der vil være fejl og uoverensstemmelser i eksisterende data. Derfor forestår en væsentlig opgave med at forbedre kvaliteten i form af fuldstændighed og aktualitet og opgaven er beskrevet i fem trin i afsnit 5.2.

For at sikre, at grønlandske adresser kan blive registreret i DAR og opfylde de grundlæggende hensyn i den valgte informationsmodel, skal der etableres nogle

nye og supplerende data og sammenhæng mellem disse og DAR. Dette vedrører i hovedtræk følgende forhold:

- Etablering af geografiske administrative inddelinger for bl.a. postdistrikter, kommuneinddeling, afstemningsområde og sogneinddeling. For Danmarks vedkommende forudsættes det at disse er registreret hos Geodatastyrelsen i DAGI-systemet¹⁴. Alternativt kan inddelingerne registreres i NunaGIS, hvilket vil medføre, at DAR skal kunne hente data derfra.
- Etablering af vejnavneområder, der er en geografisk afgrænsning af alle veje.
- I DAR skal der være sammenhæng mellem adresse og en bygning. Det betyder, at grønlandske adresser i DAR skal kobles til en national bygningsfortegnelse. Det kan enten være i form af BBR med data for bygninger, boliger og anlæg i Grønland eller en Grønlandsk løsning med national og ajourført bygningsfortegnelse, fx i NunaGIS.

Der skal udvikles en it-løsning med en adresseklient, der er målrettet opgaven med at fastsætte adresser, grønlandske forhold og sprog, og som kan sikre en smidig arbejdsgang for medarbejderne. I tilknytning hertil skal brugerne af adresser have en nem mulighed for at kunne indberette fejl og uoverensstemmelser til adressemyndigheden, hvilket også forudsætter en it-løsning med en dialogklient.

For at kunne udstille fælles grønlandske adresser til andre brugere og deres registre og it-systemer skal der udvikles og drives en grønlandsk grunddatainfrastruktur, der gør det entydigt og nemt at søge og hente grønlandske adresser.

I den foreslåede løsning indgår, at postboksnummer ikke kan indgå i adressebetegnelsen som del af adresseoplysning i DAR. Da postboksnummer hos nogle aktører anvendes i relation til postforsendelser kan det medføre, at nogle it-systemer i fremtiden skal kunne håndtere to adresser:

1. Den officielle adresse med vejnavn og husnummer/bygningsnummer, som er en identifikation af den fysiske beliggenhed.
2. Postboksnummer, som bliver anvendt i relation til postforsendelse og postomdeling.

¹⁴ DAGI står for Danmarks Administrative, Geografiske Inddeling, der indgår som en del af Adresseprogrammet.

6.2. Organisation

Den fremtidige organisation omkring adresser skal give en klar og tydelige fordeling af ansvar og opgaver. Både i forhold til interne Grønlandske forhold og i samarbejdet mellem Grønland og Danmark i relation til fælles løsninger omkring grunddata, herunder adresser.

Dansk/grønlandske forhold

Selvstyret og MBBL skal afklare, hvordan organiseringen af samarbejdet mellem Grønland og Danmark om adresser kan ske under hensyntagen til det samlede samarbejde om grunddata. Organiseringen skal omfatte:

- Generelle og overordnede forhold vedrørende grunddata
- Specifikt for de enkelte grunddataområder, fx adresser. Denne del vil både omfatte projektrelateret aktiviteter til at gennemføre forandringerne og den løbende drift og udvikling på området.

I organiseringen skal der tillige tages højde for den danske organisering, hvor MBBL har bemyndiget KOMBIT A/S, der ejes af kommunerne, til at drive BBR efter nærmere aftale.

Grønlandske forhold

Organiseringen af adresseområdet i Grønland vil omfatte en række roller og i skemaet nedenfor er beskrevet forslag til hvem, der kan varetage rollerne og med hvilket ansvar og opgaver.

Rolle	Hvem	Ansvar	Opgaver
Koordinerende myndighed for grunddata	Digitaliseringsstyrelsen	Ansvar for sammenhæng med person-, virksomheds- og bygningsfortegnelse samt NunaGIS.	Ansvar for koordineringen og initiativer, der skal sikre at grunddata kan anvendes i Grønland. Tilbyder it-løsning, der udstiller adressedata som del af en grønlandske distributions-løsning ("fordeler").
Lovgivende adresemyndighed	Departementet for Boliger. Eventuelt i samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen	Fastlægger de lovgivningsmæssige og styringsmæssige rammer for adresser i Grønland. Ansvar for bygnings- og boligregistrering.	Lovgivning Vejledning Tilsyn Klageinstans Udvikling Koordinering og kommunikation til udførende adresemyndigheder, særlig myndighedsinteresse i adresser og væsentlige adressebrugere. Tilbyder fælles it-løsning til opgaven med at vedligeholde adresser.

Rolle	Hvem	Ansvar	Opgaver
Udførende adresemyndighed	Kommunerne	Korrekt og ajourført tildeling af adresser for bygninger.	Udfører opgaven med at fastsætte adresser for bygninger som en del af forvaltningen på teknik- og miljøområdet.
Særlig myndighedsinteresse i adresser	Skat i forhold til virksomhedsregistrering Indenrigsafdelingen i Finansdepartementet Sundhed Kommunerne i forhold til personregistrering, folkeregister, arealtildeling og byggesagsbehandling	Sikrer brug af fælles adresser i egne processer og it-systemer.	Anvender adresser som væsentlige data i forvaltning og opgaveløsning på de respektive områder.
Væsentlige adressebrugere	TelePost Nukissiorfiit (El og vand Forsyning) Politi og beredskab Grønlandsk Statistik ASIAQ	Sikrer brug af fælles adresser i egne processer og it-systemer.	Anvender adresser som væsentlige data i opgaveløsning i de respektive virksomheder.

6.3. Lovgivning

Adresseområdet er ikke omfattet af de områder, der kan hjemtages jf. Selvstyreloven. Som grundlag for den fremtidige organisering af adresseområdet med adresemyndighed og i forhold til at fastsætte og anvende fælles adresser i Grønland er der behov for lovgivning på området. Som udgangspunkt er der to modeller for at udarbejde lovgivning om adresser i Grønland:

1. Grønlandsk lovgivning

Som udgangspunkt for dette skal Selvstyrets lovkontor undersøge om adresseområdet er et grønlandsk anliggende. Såfremt dette er tilfældet, skal der udarbejdes forslag til en grønlandsk adresselov, som kan fremsættes i Landstinget. Lovgivningen skal målrettes grønlandske forhold herunder adressebetegnelse med bygningsnummer, geografiske hensyn og sammenhæng til arealtildeling og bygningsfortegnelse. Lovgivningen kan udarbejdes med passende genbrug af relevante danske bestemmelser fra bekendtgørelse og vejledning.

Udarbejdelse af grønlandsk adresselov vil kunne få virkning fra januar 2016, såfremt der bliver udarbejdet og fremsat lovforslag i Landstinget senest på efterårs-samlingen 2015.

2. Dansk lovgivning med virkning for Grønland

Den danske lov om Bygnings- og Boligregistret¹⁵ (BBR) kan få virkning for Grønland med kongelig anordning. Omfanget af bestemmelser, der skal have virkning, vil afhænge af, om Grønland ønsker at gøre brug af BBR til bygnings- og boligregistrering i fremtiden, og skal som minimum omfatte adressebestemmelserne i § 3. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at adressebestemmelserne er bemyndigelsesbestemmelser, hvor ministeren fastlægger nærmere bestemmelser i bekendtgørelse m.v. Såfremt disse bliver anvendt for Grønland medfører det, at den danske minister skal fastsætte bestemmelser for Grønland.

Dialog med Digitaliseringsstyrelsen i Selvstyret og MBBL peger på, at model 1 er den løsning, der umiddelbart giver de bedste muligheder for at udarbejde en lovgivning, der passer til grønlandske forhold. Model 1 vil medføre brug af ressourcer fra Digitaliseringsstyrelsen og/eller Departementet for Boligers Plankontor, samt Selvstyrets lovkontor.

I tillæg til Grønlandsk adresselovgivning skal det også sikres, at lovgivningen i Danmark giver mulighed for at registrere og anvende grønlandske adresser:

- I lovgivningen for BBR, herunder det nye adresseregister skal der være mulighed for at registrere grønlandske adresser. Det skal i den sammenhæng nævnes, at denne lovgivning er under revision i forbindelse med Grunddataprogrammet og forventes at træde i kraft før sommerferien 2015.
- I lovgivningen for CPR og eventuelt CVR skal det være muligt at anvende grønlandske adresser i forbindelse med person- og virksomhedsregistrering. Dette er allerede i dag tilfældet i begge registre, og denne mulighed skal fastholdes i arbejdet med det danske grunddataprogram.

6.4. Økonomi

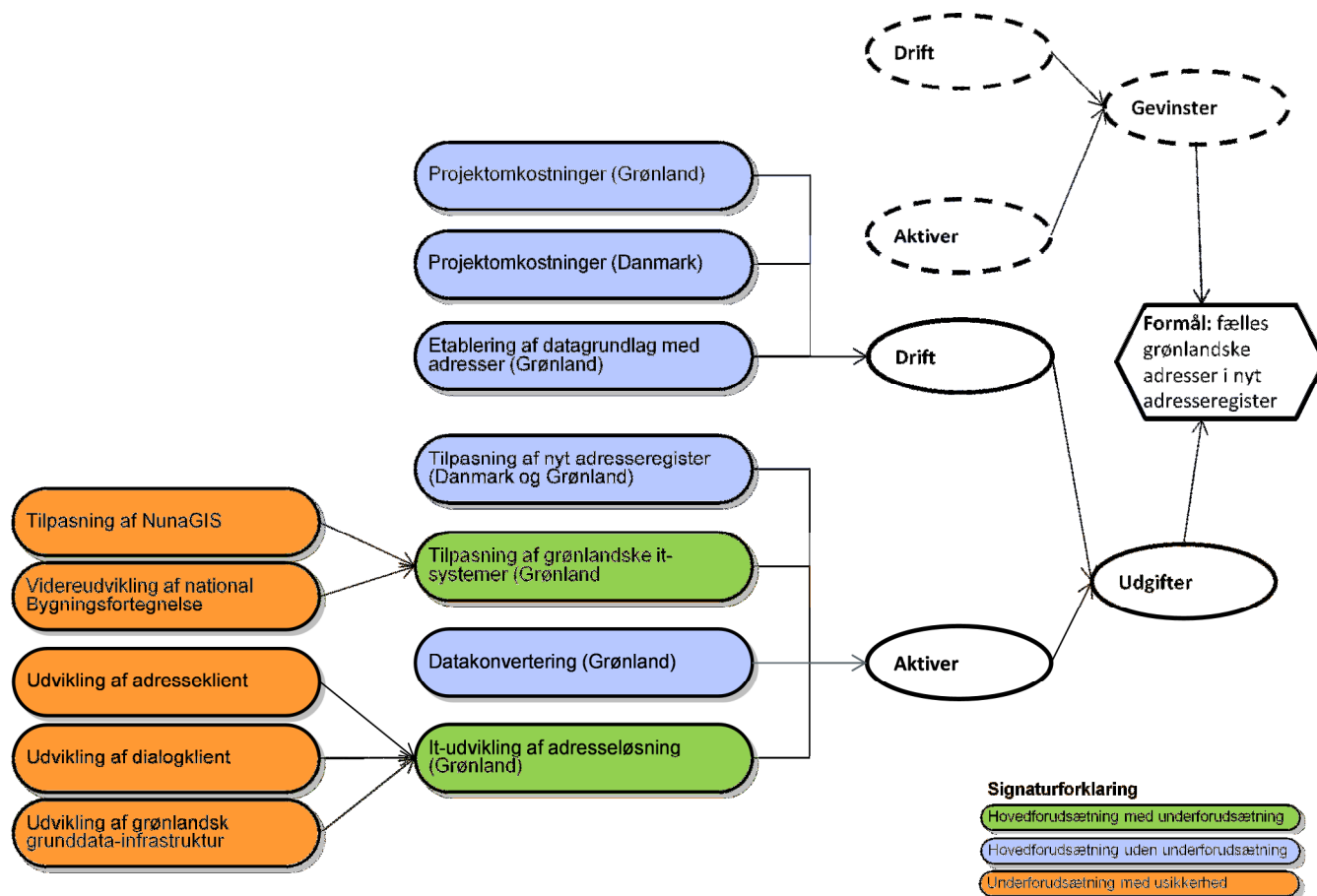
Etableringen af en løsning med grønlandske adresser i det nye adresseregister forudsætter, at der gennemføres en række projektaktiviteter. Ligeledes vil en fremtidig løsning have nogle varige effekter i form af negative og positive gevinster for de involverede aktører. Dette kan bruges til at belyse de økonomiske konsekvenser af en løsning med grønlandske adresser i det nye adresseregister.

¹⁵ Lov om bygnings- og boligregistrering (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158169>) og Bekendtgørelse om vejnavne og adresser (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=162997>)

Nedenfor er de økonomiske konsekvenser illustreret ved en gennemgang af hovedelementerne til en business case for løsningen. Dette sker med brug af et forudsætningsdiagram¹⁶. Inden for rammerne af analysen har det ikke været muligt at estimere størrelsen af projektudgifter og gevinster.

6.4.1. Projektudgifter for løsningen

Analysen har identificeret omkostningselementer ved at gennemføre forandringen med nye løsninger og nye adressedata. I det følgende bliver hovedelementerne for projektudgifter ved etableringen, der fremgår af forudsætningsdiagrammet på Figur 6, beskrevet. For hvert element bliver det angivet, om projektudgiften vedrører Grønland eller Danmark i regi af Adresseprogrammet.

Figur 6 Forudsætningsdiagram for projektudgifter for etablering af en løsning med grønlandske adresser i nyt adresseregister.

¹⁶ Diagrammet er et centralt værktøj i statens business case-model, hvor forudsætningerne udgør grundlaget for beregninger af projektudgifter og varige gevinster.

Der er identificeret følgende projektudgifter under kategorien *driftsudgifter*:

Projektomkostninger (Grønland)

Selvstyret skal gennemføre projektledelse og projektaktiviteter for at realisere adresseprojektet, der bl.a. omfatter aftalegrundlag, lovgivning, detailanalyse, styring af udvikling af adresseapplikation og grunddata-infrastruktur, samt styring af etablering af datagrundlag.

Projektomkostninger (Danmark)

Adresseprogrammet skal varetage projektledelse af danske aktiviteter relateret til aftaler, organisering, lovgivning og tilpasning af det nye adresseregister til grønlandske forhold.

Etablering af datagrundlag med adresser (Grønland)

Selvstyret og kommunerne skal i samarbejde etablere og kvalitetsforbedre fælles grønlandske adresser og beslægtede data, der skal gøre adressedata klar til konvertering til det nye adresseregister (se beskrivelse i afsnit 5.2.1).

Der er identificeret fire projektudgifter under kategorien *aktiver*, der er de udgifter, der kan aktiveres (afskrives) i henhold til regnskabsreglerne:

Tilpasning af det nye adresseregister (Danmark og Grønland)

For at kunne lagre grønlandske adresser til det nye adresseregister skal der ske en række tilpasninger, vedrørende bl.a. bygningsnummer, håndtering af oplysning om lokalitet, samt integration til NIN/NunaGIS og bygningsfortegnelse (se beskrivelse i afsnit 5.3).

Tilpasning af grønlandske it-systemer (Grønland)

For at et det nye adresseregister kan integrere med eksisterende grønlandske it-systemer skal disse tilpasses. Løsningsmodellen peger på behov for tilpasning af NunaGIS, så det kan anvende DAR som datakilde og NIN register kan udstilles til DAR. Hertil kommer videreudvikling af national bygningsfortegnelse som kan udstilles til DAR.

Datakonvertering (Grønland)

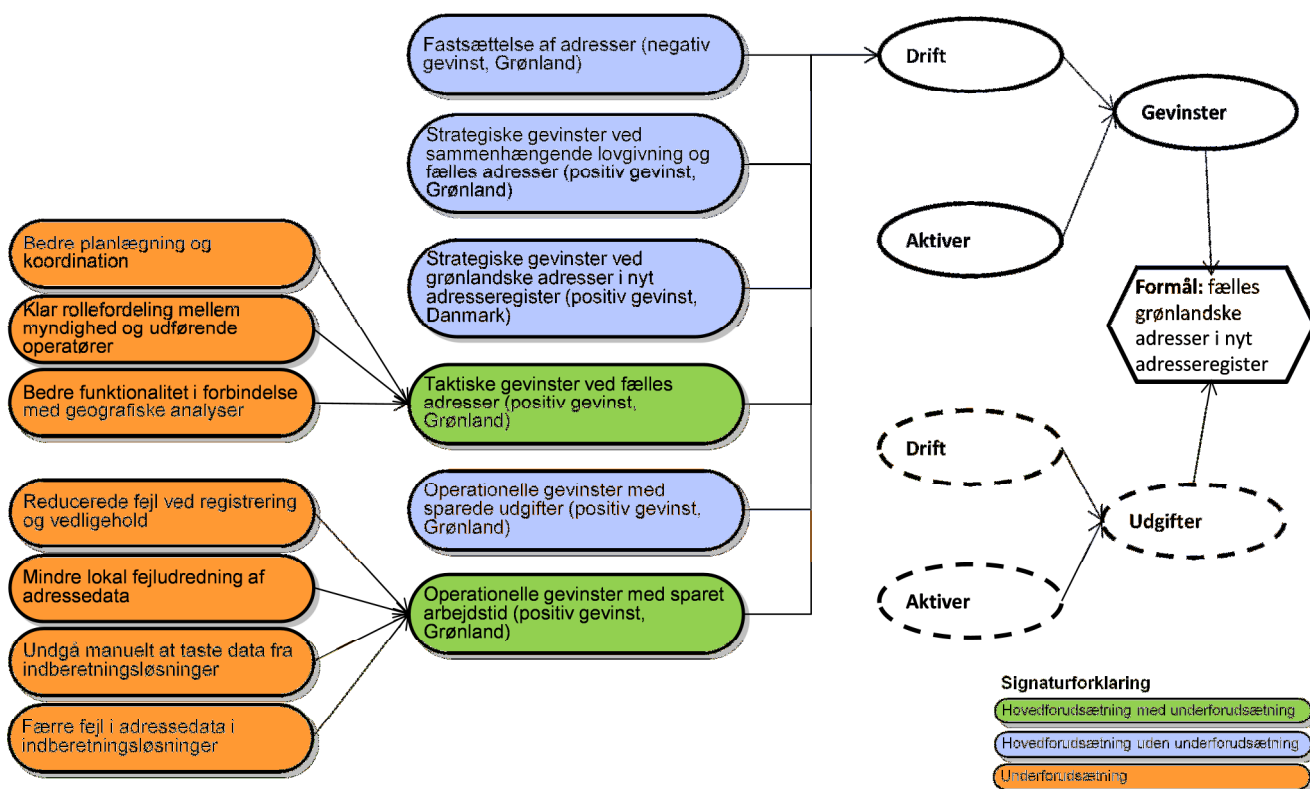
Der skal ske konvertering af fælles grønlandske adresser til det nye adresseregister, hvilket omfatter testkonvertering, test af data og slutkonvertering forud for idriftsættelse.

It-udvikling af adresseløsning (Grønland)

Der skal udvikles en it-løsning med en adresseklient, der er målrettet opgaven med at fastsætte adresser, grønlandske forhold og sprog, og som kan sikre en smidig arbejdsgang for medarbejderne. I tilknytning hertil skal brugerne af adresser have en nem mulighed for at kunne indberette fejl og uoverensstemmelser til adressemyndigheden, hvilket også forudsætter en it-løsning med en dialogklient. For at kunne udstille fælles grønlandske adresser til andre brugere og deres registre og it-systemer skal der udvikles og drives en grønlandsk grunddatainfrastruktur, der gør det entydigt og nemt at søge og hente grønlandske adresser.

6.4.2. Varige gevinster som følge af løsningen

I det følgende bliver hovedelementerne for varige gevinster, der fremgår af forudsætningsdiagrammet på Figur 7, beskrevet. For hvert element bliver det angivet om det er en negativ gevinst (fx højere permanente driftsudgifter) eller positiv gevinst (fx tidsbesparelser eller kvalitative gevinster). Alle gevinster, undtagen en strategisk gevinst, er relateret til Grønland.

Figur 7 Forudsætningsdiagram for gevinster ved en løsning med grønlandske adresser i det nye adresseregister.

De positive gevinster er opdelt i henholdsvis strategiske og taktiske, der er kvalitative gevinster, samt operationelle gevinster, der vil kunne kvantificeres og dermed være økonomiske.

Fastsættelse af adresser (negativ gevinst, Grønland)

Kommunerne vil have en løbende opgave med at fastsætte nye adresser for bygninger med boliger og virksomheder. Opgaven bør ske i tilknytning til eksisterende processer i kommunen, hvor der sker sagsbehandling vedrørende henholdsvis arealtildeling og byggesagsbehandling.

Strategiske gevinster ved sammenhængende lovgivning og fælles adresser (positiv gevinst, Grønland)

Grønland får en sammenhængende lovgivning om grunddata, herunder adresser, og fælles adressedata, som er en forudsætning for modernisering og digitalisering, og som samtidig giver mulighed for at få fælles overblik over sager, personer, virksomheder, bygninger og andre fysiske forhold via adressen. Dette kan ske på tværs i Selvstyret, mellem kommuner og Selvstyre og mellem virksomheder og Selvstyret.

Strategiske gevinster ved grønlandske adresser i nyt adresseregister (positiv gevinst, Danmark)

For Danmark vil det kunne give positive muligheder, at de store grunddataregistre CPR, CVR, BBR og Adresser fungerer efter nogenlunde samme principper i Danmark og Grønland. Det vedrører bl.a. smidig forvaltning af personer og virksomheder mellem Grønland og Danmark i forbindelse med fx flytninger, sundhedsopgaver og uddannelse.

Taktiske gevinster ved fælles adresser (positiv gevinst, Grønland)

Fælles adresser i det nye adresseregister giver mulighed for:

- Bedre planlægning og koordination via adresser på bygge-, anlægs- og infrastrukturområdet ved at understøtte nye muligheder for bedre planlægning og koordinering vedrørende byggeri, anlægsarbejder og ledningsregistrering. Som fx Nukissiorfiits vand og energi ledninger til bygninger og TELE Greenlands teleforbindelser til husstande og virksomheder
- Klar rollefordeling mellem myndighed og udførende operatører og leverandører omkring håndtering af adresser. Dette bidrager generelt til hurtigere sagsbehandling.

- Bedre funktionalitet i forbindelse med geografiske analyser, planlægning og sagsbehandling i den offentlige og private sektor.

Operationelle gevinster med sparede udgifter (positiv gevinst, Grønland)

Fælles adresser giver mulighed for, at offentlige myndigheder undgår unødvendige omkostninger som følge af ikke-optimerede forretningsprocesser og logistik, manglende kontrol af udbetalinger og opkrævninger, samt unødvendige tab af liv, helbred eller værdier (beredskab).

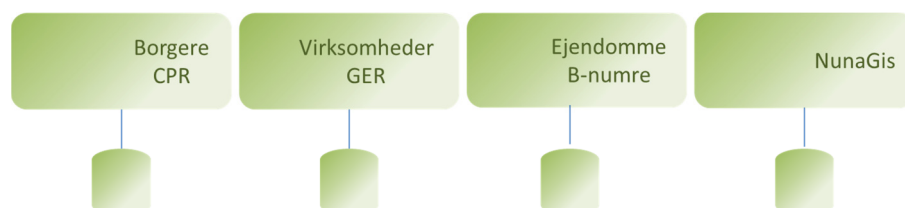
Operationelle gevinster med sparet arbejdstid (positiv gevinst, Grønland)

Fælles adresser giver mulighed for at optimere processer og spare arbejdstid ved:

- *Reducerede fejl ved registrering og vedligehold*
Offentlige myndigheder vedligeholder flere adresseregistre (CPR, GER, B-numre m.fl.) Ved reduktion til et adresseregister og anvendelse af autoritative forvalgslistor (vejnavne, mv) reduceres det administrative arbejde betydeligt.
- *Mindre lokal fejludredning af adressedata*
Offentlige myndigheder bruger tid til at håndtere adressedata, rette fejl, udrede problemer m.m. Fx rettelser og tilføjelser til lokal database, fejlmelding og lignende, fordi der ikke bliver anvendt autoritative adressedata.
- *At undgå manuelt at indtastede data fra indberetningsløsninger*
Offentlige myndigheder bruger i dag tid til at manuelt at indtaste en indkommende adresseoplysning i sagsbehandlingssystemet i stedet for at overføre den digitalt eller med få tastetryk.
- *Færre fejl i adressedata i indberetningsløsninger*
Offentlige myndigheder bruger i dag tid til at håndtere fejl og usikkerheder i den indberettede adresse, fordi brugen af blanketter eller digitale indberetningsløsninger ikke sikrer, at adressen er valid.

Bilag 1 Grunddataprojekterne i Grønland¹⁷

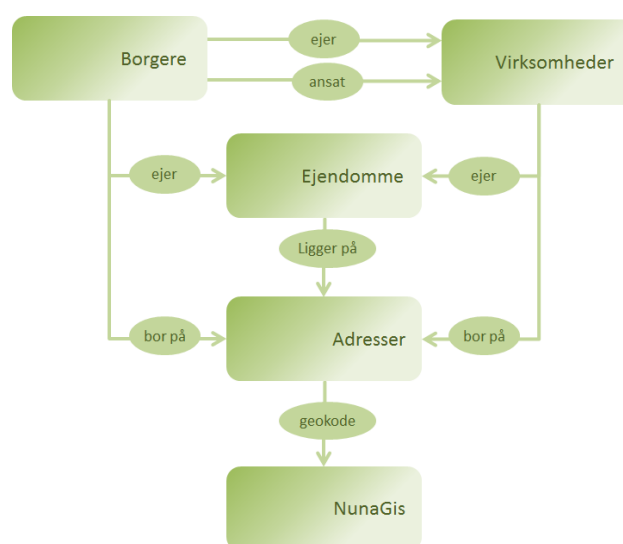
I dag er grunddata fordelt i flere enkeltstående registre, som ikke er sikret sammenhæng og dermed genbrug af data. Det giver en række uheldigheder ifm vedligehold af data flere steder, dataudtræk og sammenstilling er kompliceret samt mange manuelle processer, som ofte medfører omkostningsfulde fejl, der efterfølgende rettes ved tidskrævende indsats. Nuværende situation er skitseret på nedenstående figur.

Figur: nuværende enkeltstående offentlige grunddata med egne databaser

Sammenhæng mellem grunddata

I nedenstående figur er vist, hvordan grunddata fremadrettet er planlagt knyttet sammen med udgangspunkt i de nuværende og nye registre, således at data vedligeholdes et og kun et sted. Personer registreres i CPR med reference adresser i Adresseregistret. Virksomheder registreres i CVR med reference til ejerforhold, branche og adresser. Ejendomme og anlæg registreres i B-register og evt. ejendomsregister med yderligere informationer. Udvalgte geografiske informationer kan vises i NunaGis via geokodning.

Figur: Fremtidig sammenhæng vist mellem offentlige grunddata.

¹⁷ Notat fra Grønlands Selvstyre (2014).

Målsætning for udvikling af grunddata

Udvikling af informations- og kommunikationsteknologi har bidraget til, at digitalisering er blevet den vigtigste drivkraft i modernisering og effektivisering af myndighedernes sammenhængende arbejdsgange på tværs af organisationer. Det kræver imidlertid bl.a., at grunddata kan benyttes som den fælles nøgle til at trække data fra fagsystemer og sammenstille dem på nye måder som grundlag for politiske og administrative beslutninger.

For at dette skal være muligt, kræver det, at nogle afgørende grundforhold er i orden. Nedenfor er nævnt fire centrale områder, der indgår i arbejdet med grunddata og lovrammer for digitalisering:

- Lovgivning inden for håndtering af data skal være smidig og gennemskuelig og med klare regler for tilsyn af deres overholdelse. I den mere og mere globaliserede verden er det samtidigt en vigtig konkurrenceparameter, at lovgivningen læner sig op ad internationale konventioner og bredt accepterede principper.
- Sikkerhed skal være et gennemgående tema i alle løsninger og bygge på solid viden om sikring af følsomme og økonomiske værdier. Det er derfor vigtigt at have et velfunderet beredskab både for at værne mod datakriminalitet og for at sikre fortsat service i tilfælde af uheld.
- Strategiske beslutninger skal sikre, at når der fastlægges grunddata og teknologi, giver valget samtidigt en række følge fordele ved tilgang til en række gennemprøvede løsninger.
- Organisatoriske rammer skal sikre klart ansvar for gennemsigtighed og tilsyn med driften af de offentlige systemer, herunder især grunddata og de systemer, der skal sikre datakvalitet.

Strategiske temaer

Det overordnede tema for de strategiske tiltag inden for grunddata området er modernisering og effektivisering af den offentlige sektor.

Den strategiske tilgang er at bygge videre på indenlandske og udenlandske erfaringer, undersøgelser og løsninger for herigennem at opnå de mest kost-effektive løsninger.

Alle tiltag og løsninger skal opfylde krav til den videre udvikling af en sammenhængende grønlandsk lovgivning, sikre håndtering af de særlige grønlandske forhold samt mulighed for grønlandsk sprog i brugergrænseflader.

De tre strategiske grunddataområder omfatter:

- Personregistrering

- Virksomhedsregistrering
- Bygnings- og anlægsregistrering

Et tværgående datasæt inden for de tre områder er adresseinformationer. De er hidtil vedligeholdt separat inden for de tre grunddata, men bør med store forretningsmæssige fordele placeres i sit eget register. Det vil give mulighed for væsentlig reduktion af administrationen ved registrering og vedligehold og bidrage til bedre datakvalitet.

Ved at gøre grunddata tilgængelige for virksomheder og private organisationer opnås yderligere kvalitetsmæssige forbedringer og væsentlige samfundsmæssige besparelser, der vil bidrage til den generelle udvikling og velfærd.

Grunddata kan yderligere anvendes ifm GIS søgninger og præsentationer på kort ved geokodning af adresser. NunaGIS kan have et stort potentiale ifm med præsentation af arbejdsmarkedsrelevante informationer, sundhedsdata, mv., når disse kobles med stedfæstede grunddata.

Bilag 2 Beskrivelse af nuværende grønlandske adressedata

Traditionelt har adresseangivelse været knyttet til bygningsnummeret, som er tildelt af den enkelte kommunale administration. I de større byer er adresseangivelsen med tiden blevet sammenlignelig med adresseangivelse i de nordiske lande med vejnavn og husnummer. Se eksemplerne på næste side, som er illustreret med testdata¹⁸ fra NunaGIS, der viser stedfæstede adresser på kort.

Eksemplerne viser, at der er tradition for vej og husnummerangivelse, og i etageejendomme i tillæg etage og dør nr. Bemærk, at på vejen, Tuapannguit, i eksemplet ovenfor benyttedes oprindeligt Tårnnummer for bygningen, men i dag angives vej og husnummer. Således er f.eks. tårn 7 blevet til nr. 1, Tårn 6 til nr. 3 osv.

Adressedata har forskellig opbygning i de forskellige registre som vist i eksemplerne, og er enten relateret til et husnummer på en vej eller et bygningsnummer.

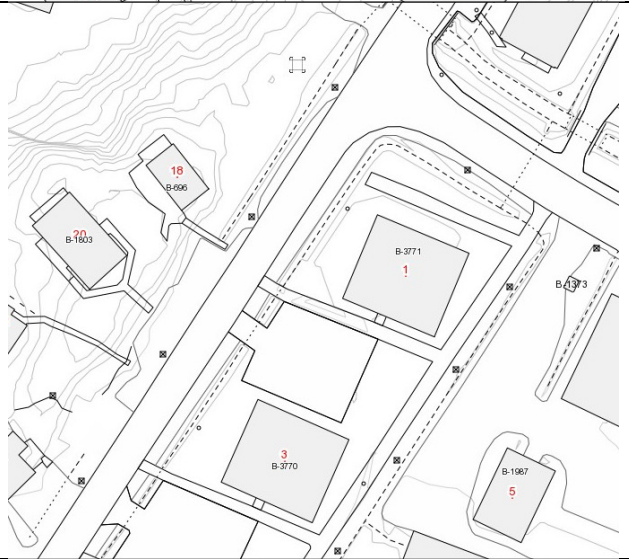

Bygningsnummer bliver i Grønland således anvendt på lige fod med husnummer de steder, hvor der ikke er fastsat en adresse med husnummer, hvilket er meget udbredt jf. nedenstående opgørelse fra KIMIK IT¹⁹. Den viser fordelingen af personer fordelt på CPR-adresser med henholdsvis husnummer og bygningsnummer, herunder at knap 40% af personer i Grønland er registreret på en adresse via bygningsnummer (B-nummer) i en given lokalitet (by, område eller bygd).

Husnummer	Bygningsnummer	Antal personer
Nej	Ja	21.593
Ja	Nej	16.558
Nej	Nej	569 ²⁰
Ja	Ja	17.841
I alt		56.561

¹⁸ Testdata stammer fra, at ASIAQ i 2012 har gennemført pilotprojekt, hvor de har foretaget en foreløbig og maskinel baseret geokodning af adresser, hvilket de skønner at omfatte ca. 90 % af alle adresser.

¹⁹ Notat til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter fra KIMIK IT: Analyse vedr. anvendelse af CPR Vej i Grønland (2013).

²⁰ Hjemløse, sømænd eller andet.

1. Simpel adresse for enfamiliehus i byer Mannqua 20 3905 Nuusuaq	
2. Adresse i etageejendom Tuapannquit 3, lejl/dør 401 3900 Nuuk	
3. Adresse i mindre by/bygd B-1581 3920 Qaqortoq	

I CPR bliver alle personer tilknyttet en bopælsadresse, der består af vejnavn (vejkode) og husnummer. I de tilfælde, hvor der ikke findes et husnummer optræder husnummerfelt som blankt, hvilket er en gyldig værdi i CPR, som oversættes med det lige husnummer "2", og dermed kan adressen tilknyttes et husnummerinterval i CPR's vejregister. Som persondata i CPR kan der tilknyttes oplysning om bygningsnummer som erstatning for eller supplement til husnummer. Dermed kan en person med bopæl i Grønland tilknyttes en adresse med bygningsnummer.

På grund af den store geografiske udstrækning af kommunerne er der indført begrebet *lokalitet*, som er knyttet til vejnavn og som typiske svarer til en by/bygd. Enhver vej er således knyttet til en lokalitet, og kan ud fra denne bestemmes geografisk og typemæssigt (by, bygd, fårehold, lufthavn, mineområde, station og ukendt). Lokalitet er et grønlandsk begreb, som håndteres uden om CPR²¹.

I tilknytning til adresser med vejnavn og husnummer/bygningsnummer er der i mange registre og it-systemer tilknyttet andre typer af adresser, nemlig *postboks* og *stedbetegnelse*.

Forespørgsler hos KIMIK IT vedrørende personregistrering i CPR og hos Skattemyndigheden vedrørende virksomheds- og selskabsregistrering i GER viser, at postboks har stor udbredelse som alternativ adresse af hensyn til postomdeling.

Stedbetegnelse henviser til beskrivelse af stedets anvendelse, der enten kan være nuværende eller historisk. Det kan fx være "Hotel Grønland".

I relation til veje i CPR's vejregister er der knyttet forskellige administrative inddelinger (distrikter), hvor følgende bliver anvendt for alle veje: Postdistrikt, Sogndistrikt og Valgdistrikt.

²¹ Lokalitet er nærmere beskrevet her: <http://support.kimik-it.gl/winfosupport/brugervejledning/Folkeregister/Lokaliteter/>